

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра обліку і оподаткування**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
другий (магістерський) рівень вищої освіти

**на тему: Теоретико-методичні та практичні аспекти обліку і
контролю паливо мастильних матеріалів на підприємстві.**

Виконала: **Ткаченко Ольга Сергіївна**
здобувач спеціальності
071 «Облік і оподаткування»

Керівник: **Полятикіна Лариса Іванівна**
доцент кафедри обліку і оподаткування

Рецензент: **Мазіна Наталія Миколаївна**
Головний бухгалтер Сумського національного
аграрного університету

Суми – 2025

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет

Економіки і менеджменту

Кафедра

Обліку і оподаткування

Ступінь вищої освіти

Магістр

Спеціальність

071 «Облік і оподаткування»

Затверджую:

Завідувач кафедри

І.М. НАЗАРЕНКО

« 08 » листопада 2024 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Ткаченко Ольга Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема роботи: Теоретико-методичні та практичні аспекти обліку і контролю паливо мастильних матеріалів на підприємстві.

2. База практичного дослідження:

Товариство з обмеженою відповідальністю « Вікторія» Сумського району, Сумської області.

керівник роботи **Полятикіна Лариса Іванівна, к.е.н., доцент**

(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом по університету від 25.11. 2024 р. № 3878/ос

3. Строк подання здобувачем закінченого проекту (роботи) 08 грудня 2025 року

4. Вихідні дані до проекту (роботи):

первинні та зведені документи, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, статутні та установчі документи, фінансова, статистична, бюджетна та податкова звітність, законодавчо - нормативні акти з питань обліку і контролю, монографії, фахові наукові статті та доповіді на міжнародних науково-практичних конференціях з питань сучасного стану та вдосконалення обліку, аналізу, аудиту і контролю.

5. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

дослідити понятійну сутність категорії «паливо-мастильних матеріалів», як об'єкта обліку;

вивчити законодавчо-нормативну базу та інформаційне забезпечення з теми дослідження;

провести підбір та аналіз наукових літературних джерел з тематики дослідження;

навести організаційно – економічну характеристику досліджуваного ТОВ «Вікторія»;

розкрити стан організації обліку і контролю паливо-мастильних матеріалів;

визначити особливості методики обліку і контролю наявності та руху паливо-мастильних матеріалів на базі ТОВ «Вікторія»;

надати пропозиції щодо вдосконалення обліку і контролю паливо-мастильних матеріалів в умовах функціонування досліджуваного ТОВ «Вікторія»;

сформулювати висновки.

6. Дата видачі завдання

« 08 » листопада 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів підготовки кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Визначення та затвердження теми дослідження, складання плану – графіку виконання роботи	листопад 2024 р.	
2.	Підбір та аналіз літературних джерел, підготовка першого теоретичного розділу	грудень 2024 р. - січень 2025 р.	
3.	Збір аналітичної інформації, обробка результатів дослідження та підготовка другого розділу роботи	лютий-липень 2025 р.	
4.	Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи	вересень - жовтень 2025 р.	
5.	Підготовка висновків, пропозицій та узгодження з керівником	жовтень-листопад 2025 р.	
6.	Підготовка кінцевого варіанту кваліфікаційної роботи	листопад 2025 р.	
7.	Опрацювання зауважень керівника, перевірка на автентичність	01-04 грудня 2025 р.	
8.	Рецензування кваліфікаційної роботи	02-10 грудня 2025 р.	
9.	Представлення кваліфікаційної роботи на кафедрі, деканат	08 грудня 2025 р.	
10.	Підготовка доповіді, презентації до кваліфікаційної роботи та її попередній захист	08-10 грудня 2025 р.	
11.	Захист кваліфікаційної роботи	11-12 грудня 2025 р.	

Здобувач вищої освіти за другим
(магістерським) рівнем

Ольга Ткаченко

Керівник роботи

Лариса Полятикіна

АНОТАЦІЯ

Ткаченко О.С. «Теоретико-методичні та практичні аспекти обліку і контролю паливо-мастидьних матеріалів».

Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» за освітньою програмою «Облік і оподаткування» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Сумський національний аграрний університет, Суми, 2025.

Кваліфікаційна робота присвячена питанням обліку та аудит наявності та руху паливо мастильних матеріалів та пошуку шляхів його вдосконалення на прикладі ТОВ «Вікторія» Сумського району Сумської області. Досліджені питання сутності наявності та паливо мастильних матеріалів та їх вплив на фінансові результати діяльності підприємства. Проведений аналіз господарської діяльності підприємства, що досліджується. Подані рекомендації щодо вдосконалення обліку та аудиту паливо мастильних матеріалів ТОВ «Вікторія» Сумського району Сумської області.

За результатами дослідження економічних та екологічних умов і інвестування визначено найбільш позитивні особливості інвестування. Серед них виділено: різні природно-кліматичні умови за зонами і регіонами, що зумовлюють розвиток багатьох галузей аграрного виробництва, та дає можливість вибору напрямів і території реалізації інтересів різних категорій інвесторів; наявність людських ресурсів; інфраструктурне забезпечення; фіскальну та регуляторну привабливість.

В результаті узагальнення існуючих теоретичних та практичних засад інвестування на регіональному рівні було запропоновано концептуальні підходи до формування системи управління інвестиційними процесами.

З врахуванням існуючих наукових позицій щодо трактування понять «паливо» та «паливо мастильні матеріали» уточнено поняття «паливо» з точки зору формування ефективної системи управління інвестиційними процесами на підприємстві. До економічної категорії «паливо мастильних матеріалів» віднесено усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою одержання прибутку (доходу) або досягнення соціального ефекту.

На основі досліджень теоретичних засад інвестиційної діяльності узагальнено економічну класифікацію інвестицій з врахуванням усіх існуючих класифікаційних ознак та характеристик інвестування, як процесу спрямованого на регулювання розвитку підприємств. Запропонована класифікація чіткого розподілу фінансових інвестицій на довгострокові та поточні при виборі методу оцінки в обліку та звітності дозволить ідентифікувати економічні відносини на підприємстві, як такі, що відносяться до формування та забезпечення інвестиційного процесу як одного з найважливіших інструментів регулювання палив мастильних матеріалів сільськогосподарських підприємств.

Нами з'ясовано, що до паливо мастильних матеріалів в бухгалтерському обліку відносяться бензин, дизпаливо та мастильні матеріали в основні запаси.

Запропоновано порядок відображення в бухгалтерському обліку довгострокових та поточних фінансових інвестицій, маючи мастильних матеріалів. Окремо запропоновано форми карток та оборотно-сальдових відомостей до рахунків паливо мастильні матеріали.

Підприємство знаходиться на загальній системі оподаткування. Спеціалізація підприємства – виробництво високоякісного насіння зернових культур, кукурудзи, соняшника, сої. Нами запропоновано звернути увагу на те, що врожайність основних сільськогосподарських культур є меншою, ніж це можливо в даній місцевості. через недостатню культуру агротехніки та брак коштів для закупівлі добрив, засобів захисту рослин, техніки, елітного насіння. Для зберігання посівного матеріалу доцільно застосовувати спеціалізовані склади, де використовують системи охолодження.

Нами запропоновано проведення аудиторських перевірок. Підставою для надання аудиторських послуг є договір, який укладається між аудитором (аудиторською фірмою) та замовником, що представлено в додатках до роботи.

Нами розроблено та запропоновано при безпосередньому виконанні аудиту капітальних інвестицій план аудиту та його розподіл на основні етапи: попереднє планування аудиту, розробка та формування плану аудиту, розробка та формування програми аудиту.

Для узагальнення результатів аудиторської перевірки потрібно згрупувати та систематизувати недоліки, які були виявлені за однорідними ознаками. Для цього нами було рекомендовано складання проміжних робочих документів, у тому числі щодо капітальних інвестицій. До яких можуть бути включені всі документи, які, на думку аудитора, містять інформацію, що є важливою для складання аудиторського висновку. Вона може бути оформлена у вигляді стандартних форм і таблиць на папері, зафіксована на електронних носіях інформації або на відеоплівці.

В Аудиторському висновку (Звіті незалежного аудитора) оцінюється перевірена фінансова звітність, відповідність її у всіх суттєвих аспектах вимогам до складання звітності та принципам обліку. Аудитор чітко формулює свою думку щодо достовірності, повноти, об'єктивності за всіма суттєвими аспектами фінансової звітності.

Таким чином, нами розглянуто облік і аудит паливо мастильних матеріалів, проведено аналіз організаційно – економічної характеристики підприємства та запропоновані шляхи покращення інвестиційної привабливості підприємства, впровадження яких буде сприяти підвищенню економічної ефективності діяльності ТОВ «Вікторія» Сумського району Сумської області.

Ключові слова: паливо мастильні матеріали, облік, надходження, вибуття, списання, аудит, запаси, фінансування.

ABSTRACT

Tkachenko O.S. «Theoretical, methodological and practical aspects of accounting and control of fuel and lubricants».

Master's thesis for the second (master's) level of higher education "Accounting and taxation" in the specialty 071 "Accounting and taxation". Sumy National Agrarian University, Sumy, 2025.

The qualification thesis is devoted to the issues of accounting and auditing the availability and movement of fuel and lubricants and finding ways to improve it using the example of LLC "Victoria" Sumy district Sumy region. The issues of the essence of the availability of fuel and lubricants and their impact on the financial results of the enterprise are studied. An analysis of the economic activity of the enterprise under study is carried out. Recommendations are given for improving the accounting and auditing of fuel and lubricants LLC "Victoria" Sumy district Sumy region.

According to the results of the study of economic and environmental conditions and investment, the most positive features of investment are identified. Among them are: different natural and climatic conditions in zones and regions, which determine the development of many branches of agricultural production, and make it possible to choose directions and territories for the implementation of the interests of different categories of investors; availability of human resources; infrastructure; fiscal and regulatory attractiveness.

As a result of generalizing the existing theoretical and practical principles of investment at the regional level, conceptual approaches to the formation of a system for managing investment processes were proposed.

Taking into account the existing scientific positions on the interpretation of the concepts of "fuel" and "fuel lubricants", the concept of "fuel" was clarified from the point of view of forming an effective system for managing investment processes at the enterprise. The economic category of "fuel lubricants" includes all types of property and intellectual values that are invested in objects of entrepreneurial and other types of activity in order to obtain profit (income) or achieve a social effect.

Based on the research of theoretical foundations of investment activity, the economic classification of investments is generalized, taking into account all existing classification features and characteristics of investment as a process aimed at regulating the development of enterprises. The proposed classification of a clear division of financial investments into long-term and current when choosing a valuation method in accounting and reporting allows identifying economic relations at the enterprise as those related to the formation and provision of the investment process as one of the most important tools for regulating fuels and lubricants of agricultural enterprises.

We found out that fuels and lubricants in accounting include gasoline. diesel fuel and lubricants in fixed assets. The procedure for reflecting long-term and current financial investments in accounting, lubricants, is proposed. Separately,

the forms of cards and turnover and balance statements for fuel and lubricants accounts are proposed.

The enterprise is on the general taxation system. The specialization of the enterprise is the production of high-quality seeds of grain crops, corn, sunflower, soybeans. We suggest that you pay attention to the fact that the yield of the main agricultural crops is lower than it is possible in this area. due to insufficient agricultural technology and lack of funds for the purchase of fertilizers, plant protection products, machinery, elite seeds. For the storage of seeds, it is advisable to use specialized warehouses where cooling systems are used.

We suggest conducting audits. The basis for the provision of audit services is a contract concluded between the auditor (audit firm) and the customer, which is presented in the appendices to the work.

We have developed and proposed an audit plan for the direct implementation of the audit of capital investments and its division into main stages: preliminary audit planning, development and formation of an audit plan, development and formation of an audit program.

To summarize the results of the audit, it is necessary to group and systematize the shortcomings that were identified according to homogeneous characteristics. For this, we recommended the preparation of intermediate working documents, including those regarding capital investments. Which may include all documents that, in the auditor's opinion, contain information that is important for drawing up the audit opinion. It may be in the form of standard forms and tables on paper, recorded on electronic media or on videotape.

The Auditor's Opinion (Independent Auditor's Report) assesses the audited financial statements, their compliance in all material aspects with the requirements for reporting and accounting principles. The auditor clearly formulates his opinion on the reliability, completeness, objectivity in all material aspects of the financial statements.

Thus, we have considered the accounting and audit of fuel and lubricants, analyzed the organizational and economic characteristics of the enterprise and proposed ways to improve the investment attractiveness of the enterprise, the implementation of which will contribute to increasing the economic efficiency of the activities of LLC "Victoria" of the Sumy district of the Sumy region.

Keywords: fuel and lubricants, accounting, receipts, disposals, write-offs, audit, inventories, financi.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ПАЛИВНО-МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ	15
1.1 Економічна суть поняття паливно-мастильних матеріалів	15
1.2 Нормативне регулювання обліку та аудиту паливо мастильних матеріалів	18
1.3 Теоретичні та методичні основи в обліку та аудиту паливно- мастильних матеріалів	22
РОЗДІЛ 2 ОБЛІК ПАЛИВНО-МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	25
2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства	25
2.2 Організація бухгалтерського обліку паливно-мастильних матеріалів	35
2.3 Удосконалення обліку паливно-мастильних матеріалів на підприємстві	47
РОЗДІЛ 3 КОНТРОЛЬ ПАЛИВНО-МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ	56
3.1 Методика проведення контролю паливно-мастильних матеріалів	56
3.2 Документальне оформлення контролю паливно-мастильних матеріалів	60
3.3 Напрямки вдосконалення контролю паливно-мастильних матеріалів	62
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТКИ	76

ВСТУП

Актуальність досліджень. Стабільність і ефективність функціонування будь-якого підприємства визначає рівень добробуту населення, його життєдіяльність і активність у виробничій діяльності, проте в значній мірі залежить від інвестиційного потенціалу та його раціонального використання. Чітко визначені джерела і напрямки залучення інвестицій є основою нарощування інвестиційного потенціалу, удосконалення його структури та механізму реалізації інвестиційного процесу.

У зв'язку з складним економічним та політичним становищем України інвестиційна сфера економіки перебуває у кризовому стані. Разом з тим, інвестиції є одним з найголовніших факторів економічного розвитку як держави в цілому, так і окремих суб'єктів господарювання. У зв'язку з цим інвестиційна політика держави має бути основоположним елементом комплексу заходів, спрямованих на забезпечення економічного зростання України.

Кожне сільськогосподарське підприємство має на балансі як власну так і орендовану техніку для виробництва продукції і одним з основних елементів витрат є вартість паливно-мастильних матеріалів. Тому актуальним є вивчення основних підходів до обліку і аудиту руху паливно-мастильних матеріалів.

При надходженні запасів аналітична робота є важлива для більшого визначення на скільки точною та об'єктивно оцінені основні показники в діяльності підприємства та обсяг її реалізації та фінансові результати підприємства. Правельна та своєчасна організація ведення документообігу по надходженню та списанню ПММ забезпечується правильною організацією в їх підрозділах, так як кожна операція та рух всіх запасів повинна супроводжуватися відповідним первинним документом. Для ефективної роботи підприємства в сучасних економічних умовах. Керівництво та бухгалтерія мають вміти вірно прогнозувати всі потреби у виробничих запасах для прийняття подльшого рішень.

Для багатьох підприємств ця проблема буде завжди актуальною, так-як , на їхніх складах для успішного виконання виробничих процесів завжди мають бути наявні відповідні запаси ТМЦ, передбачених для подальших потреб. На складах підприємств здійснюються рух з прибуткування (надходження) та вибуття ТМЦ, основним завданням аудиту, при цьому, виявити порушення які здійсненні в процесі даних операцій та своєчасно повідомити керівництво підприємства.

Стан вивчення проблеми. Останніми роками питання обліку та аудиту наявності та руху паливо мастильних матеріалів висвітлювалися у роботах вітчизняних і зарубіжних вчених – Л.Гаврилюк, О. Акімова [1], А. Бойчук [2], А. Гнатюк [3], Я. Гринчишиш, І. Дієсперова [4], Е. Животок[6], Т. Каменська, Л. Манжус [10], Ю. Ночовна [14], та інших.

Разом з тим у теоретичному дослідженні проблеми функціонування обліку та аудиту паливо мастильних матеріалів бракує комплексного вивчення шляхів, пов'язаних з обліком та аудитом, а також з підвищенням ефективності використання паливо мастильних матеріалів.

В науковій літературі аналізується роль і функції паливо мастильних матеріалів як найважливішого чинника економічного розвитку держави, розглядаються проблеми управління процесами на макрорівні.

Мета і завдання дослідження. Вивчення порядку обліку і аудиту прибуткування, збереження та списання складських матеріалів (ПММ), його удосконалення та потенціал для розвитку. Дана наукова робота має за мету певні задачі.

Мета обліку паливо мастильних матеріалів. Удосконалення теоретичних і практичних основ системного управління виробничими процесами на підприємствах України з урахуванням особливостей економічного розвитку держави, що сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості підприємств, зростанню рівня корпоративного управління суб'єктів господарювання та, як результат, додатковому залученню інвестицій.

Метою даної магістерської кваліфікаційної роботи є теоретичне та

практичне обґрунтування та розробка шляхів удосконалення обліку та аудиту наявності та руху паливо мастильних матеріалів.

Цільова спрямованість дипломного дослідження обумовила постановку та вирішення наступного кола завдань: визначення сутності та основних принципів управління підприємством; дослідження системи правового регулювання, економічної сутності та структури інвестицій в розвиток підприємств; визначення напрямків розвитку та структури інвестиційних процесів з врахуванням регіонального аспекту; дослідження економічного змісту і структури інвестиційних процесів в системі регулювання розвитку підприємств; дослідження діючого порядку та розробка шляхів вдосконалення обліку паливо мастильних матеріалів; визначення напрямків підвищення ефективності використання запасів; обґрунтування напрямків вдосконалення управління виробничими процесами як інструменту регулювання розвитку підприємства.

Для досягнення поставленої мети в магістерській кваліфікаційній роботі було **визначено наступні завдання:**

- розглянути та узагальнити теоретико-методичні аспекти обліку та контролю паливо мастильних матеріалів в сучасній економічній літературі;
- вивчити інструктивні матеріали й опублікований досвід організації обліку та аудиту наявності та руху паливо мастильних матеріалів в умовах інформаційної системи обліку ПММ;
- узагальнити теоретичні та методичні основи обліку та аудиту паливно-мастильних матеріалів;
- провести діагностику організаційно-економічної характеристики підприємства;
- дослідити практичні аспекти організації обліку наявності та руху ПММ на підприємстві, що досліджується;
- розробити окремі пропозиції щодо удосконалення обліку наявності та руху ПММ на підприємстві, зокрема окремих елементів облікової політики з теми дослідження;

- проаналізувати діючу систему та методику проведення контролю паливно-мастильних матеріалів;
- розглянути документальне оформлення контролю паливно-мастильних матеріалів;
- запропонувати напрямки вдосконалення контролю паливно-мастильних матеріалів .

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Основні наукові результати магістерської роботи доповідалися та обговорювалися на науково-практичних конференціях: Теоретичні, методологічні та практичні аспекти трансформації формування та аудиту обліково-звітної компоненти управління підприємств (установ, організацій) в транс теоретичних умовах інноваційної економіки (номер державної реєстрації 0122U001378).

Об'єктом для написання кваліфікаційної роботи є Товариство з обмеженою відповідальністю «Вікторія» Сумського району Сумської області.

Предметом дипломного дослідження є порядок та особливості управління виробничими процесами в системі регулювання розвитку підприємства, а також склад, оцінка та аналіз забезпечення запасами, шляхи удосконалення обліку та аудиту паливо мастильних матеріалів.

Методи дослідження. В основі дослідження лежить системний аналіз ринкових механізмів, що визначають специфіку списання та управління виробничими запасами на підприємстві.

При здійсненні аналізу сучасного стану виробничого процесу на макро- та мезорівнях застосовувались методи системного аналізу та синтезу, математичного моделювання, економіко-статистичного спостереження і узагальнення, історичний метод. Дослідження системи правового регулювання, економічної сутності та структури інвестицій в розвиток підприємств України проводились на основі діалектичного підходу, за допомогою методів індукції та дедукції, аналогії та порівняння. Керуючись методами систематизації, єдиної подібності і розбіжності проаналізовано діючий порядок та шляхів вдосконалення обліку паливо мастильних матеріалів.

Теоретичною і методологічною базою дипломного дослідження були науково-практичні розробки вітчизняних та зарубіжних вчених з питань управління виробничою діяльністю та процесами; законодавчі та нормативно-правові акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, органів державної статистики України; звітні та інструктивні матеріали Державного департаменту інтелектуальної власності та Всесвітньої організації інтелектуальної власності, а також Закони України, нормативні документи міністерств і відомств України, наукові праці економістів, бухгалтерів, аудиторів, первинні та зведені документи, дані аналітичного та синтетичного обліку, періодичні видання, річні звіти за 2022-2024 роки.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою для написання магістерської кваліфікаційної роботи були: матеріали первинного, аналітичного, синтетичного обліку; бухгалтерська та статистична звітність; нормативна та довідкова література; матеріали первинного друку; наукові статті провідних вчених за темою дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна проведеного дослідження полягає у визначенні і впровадженні шляхів удосконалення обліку та аудиту наявності та руху паливо мастильних матеріалів, а також визначенні напрямків вдосконалення бухгалтерського обліку ПММ та їх аудиторської перевірки.

За результатами проведеного дослідження сформульовано ряд положень, які відзначаються науковою новизною:

- вивчено дослідження різних наукових поглядів на облік та аудит операцій пов'язаних з рухом ПММ ;
- визначені питання первинного, синтетичного і аналітичного обліку ПММ на підприємстві;
- подано рекомендації по вдосконаленню інформаційної бази про рух палива і мастильних матеріалів, а також означені важливі джерела відомостей для прийняття рішень керівництвом;

- рекомендовані шляхи поліпшення обліку паливно-мастильних матеріалів;
- висунуто підхід для проведення аудиту паливно-мастильних матеріалів.

Практичне значення отриманих результатів. Оцінка сучасного інвестиційного процесу як одного з об'єктів регулювання розвитку підприємств, прогнозування виробництва та очікуваних тенденцій подальшого їх розвитку, розробка на цій основі науково-практичних рекомендацій щодо ефективного управління процесами на підприємстві сприятиме підвищенню економічної ефективності та соціальної спрямованості розвитку вітчизняних підприємств, підвищення рівня їх інвестиційної привабливості, а також стимулюванню залучення інвестицій в економіку України, а також що здійснені дослідження дозволяють вдосконалити облік та аудит паливо мастильних матеріалів підприємства на основі використання сучасних та передових методів дослідження.

Дослідження та висновки, отримані в результаті написання магістерської роботи, можуть слугувати добрим теоретичним, навчальним та практичним матеріалом при проведенні викладачами кафедри лекційних та семінарських занять для студентів спеціальності «Облік і оподаткування».

Особистий внесок здобувача полягає у розробці теоретичних та практичних положень, висновків і пропозицій щодо удосконалення обліково-контрольного процесу діяльності сільськогосподарського підприємства, підвищенні організаційного рівня роботи фінансово-економічного відділу (бухгалтерська служба) досліджуваного сільськогосподарського підприємства, глибокому аналізу фінансового стану сільськогосподарського підприємства.

Апробація. Основні теоретичні положення та практичні результат дослідження теми кваліфікаційної роботи розглядались на: XXX Міжнародній науково-практичній конференції «Інноваційні технології в Індустрії» 21-23 жовтня 2024 р в Сумському національному аграрному університеті, III Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні пріоритети

розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації» 19 листопада 2024 р та опубліковані в матеріалах цих конференцій.

Публікації. За темою дослідження нами було опубліковано 2 роботи, загальним обсягом до 1,0 д.а., які розглядалися на науково-практичних конференціях і зафіксовані у матеріалах їх роботи.

Обсяг та структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів та висновків. Робота викладена на 70 сторінках основного тексту, список використаних джерел складається з 28 найменувань із них 5 зарубіжних, містить 13 таблиць, 5 рисунків та 18 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ПАЛИВНО-МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

1.1 Економічна суть поняття паливно-мастильних матеріалів

Паливо мастильні матеріали – це нафтопродукти такі як: бензин, дизельне паливо, та газ) та мастильно-оливні матеріали (мастила та оливи). Паливо використовуються для роботи транспорту, механізмів, обладнання через згорання якого утворюється енергія яка використовується в багатьох сферах людиною. Такі матеріали застосовується для змащення, щоб уникнути тертя та збільшити термін строку служби деталей. Паливні матеріали мають відповідати таким умовам: мати високу тепловіддачу, легко займатися, мати порівняно меншу собівартість виробництва, залишатися такими за властивостями з часом під час зберігання, не бути шкідливими для здоров'я [1].

За фізико-хімічними властивостями, паливні матеріали є штучні або природні пальні речовини, які є сировиною для промисловості та служать джерелом енергії. По характеру використання паливо ділиться на: технологічне чи комплексне та енергетичне. Коли паливо застосовується як джерело енергії, тоді воно має назву енергетичне, а якщо паливо використовується у технологічному процесі реагентом у випалювальних, плавильних, та других промислових печах, тоді має назву технологічне чи комплексне, якщо з палива попервах виділяють цінні речовини, потім які застосовують як хімічна сировина, і надалі використовують як енергетичне паливо [3].

Дані умови максимально втілені в речовинах органічного походження: природний газ, нафта, тверді копалини та інші. Паливо класифікують по таким основним ознакам: походженням, способом отримання, агрегатним станом, тепловою цінністю, застосуванням чи цільовим призначенням. Більш детально групування видів палива подано в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 - Класифікація видів палива

№ п/п	Властивості	Види
1.	За походженням:	альтернативні (водень, спирт, штучні та вуглеводні види палива) нафтові
2.	За способом отримання	природні штучні
3.	За агрегатним станом	рідкі тверді газоподібні
4.	За тепловою цінністю	низькокалорійні висококалорійні середньокалорійні
5.	За цільовим призначенням	ракетне паливо для примусового запалювання двигуна паливо для дизелів та двигунів

Джерело: розроблено та сформовано автором на підставі аналізу джерел.

Поняття «паливо» - це група не лише технічна, а також економічна і екологічна, так як у кожному окремому випадку використання його має бути ефективним. Для згорання палива потрібно створювати умови щоб щонайменше забруднювалося навколишнє середовище.

До ПММ можна віднести: дизельне паливо, бензини різних марок (в залежності від октанового числа), тосоли, автомобільні масла, мазути і тому подібне. Такі матеріали одержуються в результаті переробки нафтопродуктів які використовують в промисловості і народному господарстві. Для використання таких матеріалів потрібно мати спеціальні документи: сертифікати контролю якості і сертифікати відповідності [8].

Так як вони є результатом складних хімічних та фізичних процесів, що здійснюються над сировиною (нафтою), виробництво паливно-мастильних матеріалів можна виконувати лише на спеціалізованих хімічних підприємствах.

Підчас переробки нафти цими підприємствами отримуються одночасно декілька видів паливо мастильних матеріалів. Нафту та нафтопродукти розділяють на окремі компоненти вини є менш складною сумішшю їх називають дистилятором або фракціями. Більш легкі фракції дають можливість

утворювати ДП (дизельне паливо) та БН (бензин), а в більш важких фракцій фракцій створюють мазут і масла [14].

Основні марки бензину є А-92, А-95 та А-95 «Преміум». Автомобільні бензини виготовляються лише неетильованими з вмістом свинцю не більше 0,01 г на 1 дм³. Бензини різних марок є як етильованими, так можуть бути і неетильованими.

Використання тої чи іншої марки бензину встановлюються конструктивними особливостями двигунів внутрішнього згорання, крім того умовами, в яких вони використовуються.

Дизельне паливо – рідке паливо, застосовується в дизельних двигунах внутрішнього згорання та газодизелях як паливо. В основному під цією назвою розуміють паливо, яке одержане з нафти методом фракційної дистиляції та має високу енергетичну щільність [12].

Упорядковується паливо за сезонністю (літнє, зимове та арктичне) та якістю, залежить від прямого призначення та кліматичних умов використання. Крім того є залишкове дизельне паливо (котельне паливо чи мазут) воно також є рідким паливом, яке вткрисовується при термо обробці металів промислових печей та для енергетичних установок.

Для швидкохідних дизелів застосовують дистелярне легке та малов'язке, а важке високов'язке - для тихохідних (суднових, тракторних, стаціонарних та інших) дизелів.

Висновки по використанню пального за призначенням вирішується на підставі його паспорта. Згідно показників пального, які наведені в паспорті можна зробити висновки про відповідність його стандарту та дає можливість оцінити застосування в окремих ситуаціях експлуатації транспорту. Також дані паспорта дають можливість передбачати будь які перебої в роботі двигуна від нормального режиму при використанні даного палива та провести необхідні регулювання та профілактичні заходи [4].

Переважаю всі підприємства та комерційні фірми мають у своєму розпорядженні для обслуговування автомобілі різного призначення. Наприклад,

автопарк підприємства має декілька автомобілів з бензиновими двигунами та дизельними, мікроавтобуси з бензиновим двигуном, декілька вантажівок з бензиновими та з дизельними. При цьому двигуни всіх автомобілів різної конструкцій, мають різні пробіги та різних років випуску. Купувати різні масла в дрібнофасованій тарі виходить дорого через більші ціни, а купувати відразу багато в бочках буде дорого з причини «мертвих» запасів на складі. Для цих господарств найкращим варіантом буде купити універсальні моторні масла, вони одночасно добре підходять для вантажників так і легкових автомобілів з двигунами дизельними та бензиновими. Саме такі масла будуть називатися «масла для збірного парку».

1.2 Нормативне регулювання обліку та аудиту паливо мастильних матеріалів

Сільсько господарські підприємства в Україні свою діяльність повинне вести на основі діючого законодавства. Законодавство має унормувати вимоги підприємницької діяльності і не суперечити йому.

Основи в бухгалтерському обліку також мають бути законодавчо встановлені вимогами. На сьогодні, бухгалтерський облік ведеться згідно з Законом України «Про облік та фінансову звітність в Україні» №996 – XIV ВР від 16 липня 1999 року зі змінами і доповненнями. Даний документ визначає правові основи в веденні обліку а також складання фін.звітності. Метою даного закону є надання повної та справедливої інформації про діяльність на підприємстві. Цей Закон передбачає визначення основних положень, принципів, термінів, що легітимізовані в Україні. Також він визначає державне регулювання та систему ведення обліку та фін. звітностей в всіх її формах на підприємстві [17].

Оформлення документальне всіх операцій з надходження та вибуття виробничих запасів регулюється Наказом Міністерства статистики України «Про затвердження типових первинних облікових документів з обліку

сировини та матеріалів» № 193 від 21.06.1996р [15].

Інформація про бухгалтерський облік і її розкриття у фінансовій звітності регулюється Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Зокрема, Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку №1, що має назву «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 року №73. Даний стандарт передбачає мету, склад та всі принципи в підготовці звітності та вимоги в визнанні та розкритті її елементів.

Національне Положення (стандарт) П(С)БО 9 «Запаси» за №751/4044 зі змінами та доповненнями № 1396 від 30.11.2009, що діють до 01.01.2015 року та №1591 від 09.12.2011 року визначає принципи в бухгалтерському обліку в виробничих запасах, саме до цього складу входять паливно мастильні матеріали, які розкриваються в фінансовій звітності. Саме до цього зазначеного положення під запасами розуміють активи, які:

- зберігаються для продажу подальшого в процесі повсякденної господарської діяльності;
- утримуються для споживання в процесі виробництва продукції яка в подальшому буде продана;
- використовуються для забезпечення в виробництві продукції, виконання робіт та надання послуг [8].

Виробничі запаси є активом, так як вони частина оборотних активів і ймовірність того, що будуть отримані в подальшому економічні вигоди, вони пов'язані з використанням, а їхня вартість точно визначена.

До відносно балансової вартості згідно НП(с)БО 9 «Запаси», помимо вартості придбання, включаються також елементи, які потребують розподілу, такі як: вартість розвантажувальних та вантажних робіт та решти складових, які пов'язані з використанням запасів до стану, готового для вживання кінцевим споживачем [8].

На спосіб відображення запасів в балансі підприємства діють підстави які необхідні щоб визначити чисту реалізаційну вартість деяких видів запасів:

- запаси, балансовою вартістю яких і є ціна реалізації (здебільшого товари роздрібної торгівлі);
- запаси, балансовою вартістю яких є первинна вартість, уцінка таких запасів може відбуватися у випадках: старіння, псування, та ін.

За кожною одиницею запасів формується чиста реалізаційна вартість, шляхом віднімання витрат на виробництво і збут продукції.

Таким чином підприємства повинні вести облік своїх запасів відповідно до діючого законодавства в Україні та стандартів бухгалтерського обліку для забезпечення правдивості, достовірності та коректності інформації яка відображає їх фактичний стан на підприємстві.

Головною ціллю аудиту паливо мастильних матеріалів являється визначити чи достовірно, законно та доцільно проведені операції з запасами чи точно їх відображено в бухгалтерському обліку. А також чи дотримується підприємство принципів, методів, що є прописані в наказі про облікову політику даного підприємства.

В момент проведення аудиту надходження, використання та збереження нафтопродуктів слід дотримуватися всіх законодавчих норм та правил, які застосовуються для цієї системи обліку [10].

На момент перевірки аудиторської операцій з запасами треба додержуватися чинних нормативних і законодавчих документів.

Нормативні та законодавчі документи України, які регулюють аудиторські перевірки правильності ведення обліку запасів.

1. Інструкція «Про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку та аудиту активів, капіталу, зобов'язання і господарських операцій підприємств і організацій», затвердженою наказом Міністерства фінансів України № 291 36 від 30.11.1999 р. із змінами і доповненнями

2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 10 січня 2007 р. № 2

3. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII (зі змінами внесеними згідно з

Законом № 524-IX від 04.03.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення 10.10.2025).

4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року №996-XIV URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.05.2025).

5. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII URL: https://kodeksy.com.ua/pro_investitsijnu_diyalnist.htm (дата звернення 20.10.2025).

Вище викладені документи дають можливість визначити законність та достовірність проведення облікових документів, що пов'язані з виробничими запасами та встановити достовірність оцінки запасів, що застосовуються на підприємствах в процесі виготовлення продукції.

Аудит так як і облік має свої законодавчо затверджені стандарти. Аудиторські перевірки в Україні регулюють Міжнародними стандартами для аудиту. На підставі цих стандартів створюються програми для навчання та підготовки аудиторів і такі самі умови для проведення іспитів по програмі аудиту. Аудиторські положення є підтвердженням умови для доказу в суді рівня проведеного аудиту й визначення ступеню відповідальності самого аудитора. Стандартами визначається загальна стратегія про проведений аудит, види звітів аудиторів, масштаби перевірки, питання методології і основні норми, яких мають дотримуватись аудитори. Слідування аудиторським стандартам дозволяє забезпечити конкретний рівень гарантій наслідків перевірки. Якщо аудитор дозволяє відступ від стандартів, то він має обов'язково пояснити причину цьому [11].

Призначення стандартів:

- 1) гарантує високий рівень перевірки;
- 2) сприяють втіленню в аудиторську практику сучасні наукові досягнення;
- 3) допомагають користувачам розібратися в проведеному аудиті;

- 4) підвищують репутацію професії аудитора;
- 5) відсторонюють надмірну перевірку з боку держави;
- 6) підсобляють аудиторам вести перемовини з клієнтом;
- 7) задовольняють зв'язок окремих складових аудиторського процесу.

Відмінність в бухгалтерському обліку від аудиторського в тому, що бухгалтер лише фіксує факт здійснення операції з матеріально-виробничими запасами, а аудит призначений вчиняти контроль над законністю та достовірністю здійснення цих операцій.

1.3 Теоретичні та методичні основи в обліку та аудиту паливно-мастильних матеріалів

В теперішніх економічних обставинах, важливим етапом в діяльності підприємств виступає облік і аудит паливо мастильних матеріалів, як вони є значущою складовою організації основних фаз економіки. Адже, їх застосування в процесі виробництва становить близько 60-70% собівартості виробленого продукту.

До відносно балансової вартості згідно НП(с)БО №9 «Запаси», помимо вартості придбання, включаються також елементи, які потребують розподілу, такі як: вартість розвантажувальних та вантажних робіт та решти складових, які пов'язані з використанням запасів до стану, готового для вживання кінцевим споживачем [8].

На теперішній час питанню обліку і аудиту нафтопродуктів на підприємствах України надається значна увага, тому що без цієї ланки неприпустимий процес виробництва продукції. Паливо мастильні матеріали відносяться до складової активів, тому вони можуть бути переведені на грошові кошти протягом 1 року чи одного повного циклу виробництва [19].

В ході вивчення ми будемо мати на увазі аудит та облік, бо паливо мастильні матеріали відносяться до значної групи запасів, які унормовуються НП(С)БО 9 «Запаси» наведено в Таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 - Класифікація запасів за їх властивостями

№ п/п	Властивості	Види
1.	За причинами утворення та призначенням	Постійні
		Сезонні
2.	За місцем знаходження	В дорозі
		На складському приміщенні
		На виробництві
3.	За рівнем активу підприємства	Наднормові
		Нормативні
4.	За фактичною кількістю звітного періоду	Кінцеві
		Початкові
5.	Відносно балансу	Позабалансові
		Балансові
6.	За походженням	Вторинні
		Первинні
7.	За ліквідністю	Ліквідні
		Неліквідні
8.	За обсягом	Не обмежені
		Обмежені
9.	За сферою використання	В обігу
		У виробництві
		У невиробничій сфері
10.	За структурою та складом	Виробничі матеріальні цінності
		Товарні
		Запаси готової продукції
		Незавершене виробництво

Джерело: сформовано автором на підставі аналізу.

В поняття палива відносять усі види нафтопродуктів, які придбавляються до експлуатації транспортних засобів, виробництва електроенергії, технологічних потреб, обігріву будівель. Підприємство при виконанні виробничого процесу застосовує всі види палива та мастильних матеріалів: бензин (А-92 та А-95), дизельне паливо, мінеральні, синтетичні, напівсинтетичні масла, тосол та інші.

Операції прибуткування та передачі в виробництво палива на підприємстві мають супроводжуватись супровідними (первинними) документами. Це частина обліку і відповідно аудиту палива на підприємстві, так як облікові документи є вихідним матеріалом для аудиту [20].

Головним завданням проведення аудиту запасів та палива є проведення

інвентаризації запасів та палива. При цьому порівнюються дані наявної кількості в місцях зберігання з обліковими даними. Також перевіряються первинна документація з ТМЦ та палива, відповідність аналітичного обліку ТМЦ та палива до синтетичного обліку, перевіряється відповідність кореспонденції рахунків, правдивість відображення облікових даних в фінансової звітності.

Автором Манжус Л. М. запропонована методологія аудиту запасів і палива містить: план аудиторських процедур, робочі записи аудитора; програму аудиторської перевірки. До документів аудитора відносяться його записи створені на основі аудиторських процедур, вони містять у собі правильність проведення інвентаризації запасів і палива, впорядкування та втвчення первинних документів обліку запасів та палива, план рахунків та аналітичний облік запасів [10].

Дієспорова І. В. пропонує методологія проведення аудиту дозволить аудитору вивчити всі сторони організації обліку запасів та палива на досліджуваному підприємстві, перевірити правдивість, своєчасність, правильність та законність в відображенні первинних документів до облікових, своєчасно викрити порушення, провести якісний контроль та ухвалити результативні управлінські рішення [4].

Таким чином, нами розглянуто теоретичні та методичні аспекти функціонування обліку і контролю паливно-мастильних матеріалів.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК ПАЛИВНО-МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Вікторія» розташоване в с. Великий Бобрик Сумського району Сумської області. Воно знаходиться в приватній власності, зареєстроване в Сумському районній державній адміністрації. Воно займається виробничою діяльністю в галузях рослинництва та тваринництва. Володіє великими площами сільськогосподарських угідь. Дане підприємство є багатогалузевим підприємством з чіткою вираженою тенденцією виробництва зернових культур. Головною метою являється підвищення врожайності сільськогосподарських культур для виробництва впроваджуються нові сорти зернових культур, застосовуються нові технології вирощування та збирання сільськогосподарських культур в статуті підприємства. Статут представлено в додатку А.

Середньооблікова чисельність персоналу станом на 31.12.2024 року складає 82 особи. Підприємство являється суб'єктом сільсько господарської діяльності в відповідності до вимог чинного законодавства в Україні, здійснює операції з постачання продукції для фізичних та юридичних осіб.

Організація та структура підприємства:

- відділ кадрів;
- бухгалтерія;
- інженерна служба;
- служба безпеки;
- юридична служба;
- земельний відділ;
- машинно-тракторний парк.

Підприємство має добре налагоджені відносини з контрагентами

світового рівня, здійснює постійні поставки до компаній «Кернел Трейд».

На сьогодні, підприємство має важливе та значне значення на теренах України, оскільки воно використовує найновіші технології в всіх сферах землеробства, що дає змогу швидше та якісніше обробляти землю та отримувати високі врожаї від основних культур, які були вирощені на підприємстві. Для обробітку ґрунту підприємство ефективно використовує всю свою сучасу та вітчизняну техніку. Серед використовуваних імпортних марок техніки велику частку займають трактори: Case, New Holland, Claas.

В теперішній час, у своєму розпорядженні має свинокомплекс, середня чисельність поголів'я станом на 31.12.2024 року 10300 голів м'ясо молочної породи (петрени, українська та полтавська ряба) ці всі породи являються F (тобто виведеною породою). На свинокомплексі безпосередньо відбувається виробництво м'ясної продукції для подальшої реалізації. Основним покупцем поголів'я являється МК «Ріал» Харківський м'ясокомбінат та Богодухівський м'ясозавод.

Отже, на сьогодні, досліджуване підприємство є передовим серед підприємств агропромислового сектору. Щодня господарство використовує передові технології у розвитку технологічного процесу, саме це дає тенденцію до підвищення продуктивності виробництва агропромислової продукції і тим самим поповнити ринковий асортимент сільгосппродукції.

Організаційна та економічна характеристика господарства та її аналіз та спеціалізація та інтенсифікації виробництва представлений у таблиці 2.1.

Розрахунки показали, що найбільша питома вага в виручки на підприємстві полягає на зернові та зернобобові – 52, 08% менша частка попадає на соняшник – 31,24% та виробництво свиней – 8,71%. Враховуючи показники, можна стверджувати, що дане підприємство найбільшу схильним до зернової спеціалізації з незначною кількістю до свиней -8,0%. Дивлячись на те, що питома вага основної продукції від виручки по підприємству складає більше 30% можна вважати, що підприємство має більше ніж середній рівень спеціалізації. Досить високу частку в структурі виручки має пшениця озима-

21,08%, кукурудза-25,20% , а соя має невелику кількість 8,0%. Даний факт свідчить про те, що у підприємства є добре налагоджені канали збуту продукції та теренах країни.

Таблиця 2.1 - Організаційна та економічна характеристика господарства та аналіз спеціалізації СТОВ «Вікторія» та інтенсифікація виробництва.

Назва галузі та видів продукції в тис. грн	2022 р.		2023 р.		2024 р.		В середньому за 3 роки	
	Чистий дохід в тис.грн	Питом а вага, %	Чистий дохід тис.грн	Пито ма вага, %	Чистий дохід тис.грн	Пито ма вага, %	Чистий дохідтис.грн	Пит ома вваг а, %
Зернові та зернобобов е	225000,52	35,28	462232,0	56,93	796284,6	56,94	494505,73	52,0
Пшениця озима	35414,55	5,560	158448,9	19,52	406555,4	29,07	200139,63	21,0
Кукурудза	112963,13	17,71	290647,4	36,46	314067,2	22,45	239225,92	25,2
Ячмінь	11812,71	1,85	7447,71	0,2	53291,16	3,8	24183,86	2,54
Інша продукція	64810,13	10,16	5688,00	0,7	22370,82	1,62	30956,32	3,26
Культури олійних	3522,24	55,22	257582,2	31,73	506741,6	36,23	372182,67	39,2
Соняшник	250254,20	39,23	153080,9	18,86	486538,4	34,79	296624,54	31,2
Соя	101969,63	15,99	104501,2	12,87	20203,20	1,44	75558,13	8,0
Разом по рослинницт во	577224,65	90,5	719814,2	88,66	1303026	93,17	866688,4	91,2
Свині	60454,53	9,5	92065,63	11,34	95509,28	6,83	82676,48	8,71
Розам по тваринницт ву	60454,53	9,5	92065,63	11,34	95509,28	6,83	82676,48	8,71
Всього по господарст ву	637679,18	100%	811879,8	100%	1398535,	100%	949364,88	100 %

Джерело: розроблен за даними підприємства.

На сьогодні, підприємство має важливе та значне значення на теренах України, оскільки воно використовує найновіші технології в всіх сферах землеробства, що дає змогу швидше та якісніше обробляти землю та отримувати високі врожаї від основних культур, які були вирощені на

підприємстві. Дослідивши виручку ториману від реалізації ми можемо сановити, що в 2022 році, в порівнянні з 2024 роком підвищилась на 949364,88 тис.грн. Цей факт можна пояснити тим, що відбулося підвищення виручки від продажів зернових та зернобобових на 494505,73 тис.грн. Дана ситуація пов'язана із зростанням кількості реалізованого зерна, яке зберігалось в попередні роки, та деякий час перебувало на складах підприємства, яке в подальшому вже потім тільки реалізували за більш вигідною ціною.

При цьому виручка від продажів сої та інших продуктів рослинництва має тенденцію до скорочення на 15,99 % п.в. відповідно, що можна пояснити тим, що велика кількість зерна була не реалізована через маленьку ринкову ціну. Щодо галузі тваринництва, то виручка від продажів збільшилась на 866688,4 тис. грн., вагомою причиною цього стало збільшення виручки від продаж товарних свиней та зростання ринкової вартості на м'яному ринку збиту, та не великою кількістю поголів'я свиней в Сумському регіоні.

Розглянувши склад та структуру даної продукції, можна вважати, що вона має тенденцію до зміни в досліджуваний період, частина доходів взятих від реалізації збільшилася. Дане явище свідчить, що процес стабільного покращення спеціалізації відбувається в товарній галузі свинарства. Частина всіх останніх видів продукції скорочується. Найінтенсивніше до скорочення питомої ваги відбувається в галузі іншої продукції рослинництва – на 2,8 п.в. Відмітимо, що основні та допоміжні галузі в товарному виробництві підібрані досить раціонально, оскільки побічна продукція зернових використовується в якості кормової бази для галузі тваринництва.

Таким чином, ми можемо зазначити що спеціалізація, що фактично відбувається на підприємстві відповідає запланованим та природно-кліматичним умовам зони, оскільки є умови для вирощування цих видів продукції, також можна відмітити позитивний момент, як близьке розташування до районних центрів та обласного центру, який являється основними споживачами сільгосппродукції.

Отже, спеціалізацію будемо вважати повністю обґрунтованою.

Більш детально оглянути підприємство можна охарактеризувати, склад і структуру сільсько-господарських угідь ТОВ «Вікторія» Сумського району Сумської області на прикладі 2022-2024 років. (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2 - Склад та структура с.г. угідь ТОВ «Вікторія» Сумського району Сумської області.

Види угідь	2022 р.		2023р.		2024р.		В т.ч. взято в оренду	Відхилення (+;-)	
	Площа, га	Питома вага, %	Площа, га	Питома вага, %	Площа, га	Питома вага, %		Площа, га	Питома вага, %
Всього сільськогосподарських угідь	2867,85	100	2761,45	100	2696,36	100	2696,36	-171,48	0,00
В тому числі рілля	2834,75	98,8	2726,96	98,75	2661,45	98,81	2966,36	-138,38	0,00

Джерело: розроблен за даними підприємства.

Враховуючи показники наведених таблиці вище можна зробити висновки, що площа сільськогосподарських угідь на підприємстві на протязі трьох років змінювалась і в становить у 2024 році 2696,36 га, з них ріллі – 2661,45 га.

Провівши аналіз структури земельного фонду ТОВ «Вікторія» Сумського району можна вважати, що весь фонд землі в господарстві використовується досить інтенсивно, оскільки зміна питомої ваги ріллі складає 0,9%. Земля підприємства складається з орендованих земельних ділянок приватної власності на підставі договорів оренди землі на території наступних громад – Верхньосироватська об'єднана територіальна громада, Боромлянська об'єднана територіальна громада, Краснопільська об'єднана територіальна громада та Нижньосироватська об'єднана територіальна громада. Також в оренді товариства перебувають землі комунальної власності (польові дороги, невитребовані паї, тобто неоформлена спадщина). Вся земля в господарстві використовується досить ефективно.

Таблиця 2.3 - Динаміка середньооблікової чисельності працівників ТОВ «Вікторія» та ефективність використання робочої сили на підприємстві.

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2022 р. в % до 2024 р.	Відхилення (+,-)
Середньооблікова чисельність працівників, всього осіб	84	85	82	-2,38	-2
В тому числі в:					
- рослинництві	71	72	70	-1,41	-1
-тваринництві	13	13	12	-1,69	-1
Відпрацьовано 1 працівником днів в серед.	308	314	311	+9,77	+3
Вироблено валової продукції в постійних цінах на середньооблікового працівника, всього тис.грн.	77272,3	864822,2	79214,8	+2,51	+1942,5
В тому числі в рослинництві	69151,6	77842,2	71218,3	+29,88	+2066,7
В тому числі в тваринництві	8120,7	8639,6	7996,5	-1,53	-124,2
Фонд оплати праці, тис.грн.	11556,63	12648,33	1660,19	+35,51	4103,56
Середньорічна зарплата 1 працівника, тис.грн.	137,57	148,80	190,98	+38,82	5,34

Джерело: розроблен за даними підприємства [ф.1].

Розрахунки даної таблиці показали, що чисельність працівників на підприємстві в 2024 році зменшилась якщо порівнювати з 2022 роком на 2 особи. Це скорочення відбулося за рахунок скорочення одного працівника в галузі рослинництва та одного працівника в галузі тваринництва Причиною даного скорочення слугувало скорочення виробництва.

Збільшилися ефективність використання всієї робочої сили, це свідчить скорочення використання виробництва валової продукції на одного працівника

збільшилося на +1942,5 тис. грн, що складає 2,51 %, це сталося на 1942,5

Фонд оплати праці збільшився на 4103,56 тис.грн., це сталося за рахунок зростання середньої зарплати 1 працівника 5,4 тис. грн., що пов'язано з середньорічною оплатою праці в с.-г. підприємстві має бути не менше 20 тис. грн на кожного військово забов'язаного працівника.

Таким чином, ми можемо константувати, негативну динаміку до зменшення кількості праців на підприємстві, але при цьому можна також визначити позитивну динаміку до інтенсивного використання робіт сили.

Є закономірним явище, що при зростанні технічного прогресу відповідно зростає вартість основних засобів. Підприємство має прагнути ефективно їх використовувати, це дає можливість покращити свій фінансови стан за рахунок збільшення виробництва продукції.

Ефективність використання фондів по ТОВ «Вікторія» визначено в таблиці 2.6 на підставі даних таблиці 2.5.

Таблиця 2.5 - Вихідні дані для обчислення показників та використання основних фондів по ТОВ «Вікторія» Сумського району Сумської області.

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.
Середня вартість основних виробничих фондів, тис. грн.	157259,5	159567,0	169373,5
Вироблено вал.продукції, тис.г□н.	77272,3	86482,2	79214,8
Середньооблікова чисельність працюючих, осіб	84	85	82
Площа с-г угідь,га	2867,8	2761,5	2696,1
Дохід від реалізації в тис.грн.	66348,6	83546,5	142770,2

Джерело: розроблен за даними підприємства.

Фондозабеспеченість та фондівддача зростає і це є явищем позитивним, так як зменшується об'єм робіт які виконуються в ручну. Оновлення техніки веде до зменшення ремонтів, і відповідно до зменшення витрат на даному

підприємстві.

Таблиця 2.6 - Забезпеченість фондами на підприємстві та їх ефективне використання.

Показники	2022 р	2023 р	2024 р	Відхилення 2022р. до 2024 р. у %
Фондозабезпеченість, тис. грн.	54,58	57,78	62,68	+14,55%
Фондоозброєність, тис.грн.	1872,14	1877,27	2065,53	+11,03%
Фондовіддача, грн.	0,42	0,52	0,84	+100%
Фондоємкість, грн.	2,37	1,90	1,18	-49,79%
Вироблено валової продукції у постійних цінах на 1 середньооблікового працівника, всього	919,91	1017,44	966,03	5,01%

Джерело: розроблен за даними підприємства.

Враховуючи показники з таблиці 2.6 можна вважати, що дане підприємство має тенденцію до збільшення фондів в 2025 році в порівнянні з 2022 роком на 14,55%. Фондоозброєності, має тенденцію до зростання, причиною цього слугує збільшення основних виробничих фондів, при цьому чисельність працівників скоротилась на дві особи за останні два роки. Збільшення фондоозброєності та фондозабезпеченості призводить до збільшення виробництва валової продукції на одного працівника на 1 942,5 тис. грн., що показує збільшення рівня інтенсивності праці та трудових можливостей підприємства, та покращення її технічної бази. Враховуючи всі показники це і стало причиною збільшенням виробництва валової продукції на підприємстві. Показники фондовіддачі збільшилися на 0,42 грн., що складає 100%, причиною даного скорочення слугує зниження вартості виробленої валової продукції на підприємстві на одного працівника.

Враховуючи вищенаведені дані ми можемо зробити висновки, що ТОВ «Вікторія» використовує всі свої фонди досить ефективно та інтенсивно, підприємство має достатнє забезпечення фондами.

Для більш детального роз'яснення про результати діяльності ТОВ «Вікторія», має місце в необхідності розрахувати основні економічні показники

підприємства в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7 – Економічні показники діяльності ТОВ «Вікторія» Сумського району, Сумської області.

Показники	2022р.	2023р.	2024р.	Відхилення (+,-)	Відхилення 2022 р. у % до 2025 р.
Валова продукція у постійних цінах, тис.грн.	77272,3	86482,2	79214,8	+1942,5	+2,51%
-на 100 га с.-г. Угідь	2695,23	3132,28	2938,23	+24,3	+9,02%
-на 1 середньооблікового праців.	919,91	1017,43	966,03	+46,12	+5,01%
-на 100 грн. основних виробничих фондів, грн.	49,14	54,20	46,77	-2,37	-4,82%
Чистий дохід, тис.грн.	8334,00	9055,00	18810,00	+10476	+1,25%
- на 100 га с.-г. угідь, тис.грн.	290,68	237,96	697,70	+407,02	+1,4%
-на 1 середньооблікового працівника	99,21	106,53	229,39	+130,18	+1,31%
Валовий прибуток, тис. грн.	16222,00	15639,00	28292,00	+12070,00	+7,44%
-на 100 га. с.-г. Угідь	565,82	566,42	1049,41	+483,59	+8,54%
-на 1 середньооблікового працівника	193,12	183,99	345,02	+151,9	+7,86%
Дохід від реалізації, тис.грн.	66349,00	83547,00	142770,00	+76421	+11,52%
а) на 100га угідь	2314,23	3025,97	5295,62	+2981,39	+12,88%
-на 1 середньооблікового працівника	789,87	982,91	1741,10	+951,23	+12,04%
Рівень рентабельності,%	+12,56%	+10,83%	+13,17%	+0,61%	+4,81%

Джерело: розроблен за даними підприємства.

Дані таблиці 2.7 показали, що виробництво валової продукції на 100 га с/г угідь у 2022 році в порівнянні з 2024 роком збільшилось на 24, 3 тис.грн.,це слугувало збільшенням площі с/г угідь на підприємстві на 243,03 га.

Спостерігається тенденція до зростання валової продукції на одного працівника на 46,12 тис. грн., або на 5,01%, в порівнянні з 2022 роком. Це є причиною зменшення в 2024 році на два працівника на підприємстві. Якщо розраховувати на 100 грн. основних виробничих фондів то валова продукція, також, має тенденцію до скорочення на -2,37 тис.грн.,це спричинено скороченням валової продукції на 1942,5 тис.грн.

Товарна продукція на 100 га сільськогосподарських угідь збільшилась на 407,02 тис. грн., або на 1,4 %, це сталося через збільшення виручки від продажу с/г продукції на 10476 тис.грн. Ми спостерігає явище до збільшення кількості товарної продукції на одного середньооблікового працівника на 130,18 тис.грн., причиною цього є скорочення чисельності працівників на дві особи та збільшення виручки від реалізації продукції на 10 476 тис. грн.

Валовий прибуток на 100 га с/г угідь збільшився на 483,59 тис.грн., це стало причиною збільшення загального валового прибутку на 12070,00 тис.грн. Валовий прибуток одного середньооблікового працівника збільшився на 151,9 тис.грн., або на 7,44 %. Причиною стало зменшення працівників та збільшення валового прибутку на 12070,00 тис. грн. по ТОВ «Вікторія».

Чистий прибуток на 100 га сільгоспугідь має схильність до збільшення на 2981,39 тис.грн., причиною такої зміни є зростання чистого прибутку по підприємству на 76 421 тис.грн., враховуючи те що с/г угіллі в ТОВ «Вікторія» збільшилися 243 га. Чистий прибуток на 1 працівника має тенденцію до зростання, що складає 1741, 10 тис. грн. це тенденція показує зростання звгвльного чистого прибутку на 76421 тис.грн. по ТОВ «Вікторія» Сумського району.

Рентабельність ТОВ «Вікторія» збільшилася на 0,61 %, основним чинником даної зміни є збільшення до собівартості с/г продукції, а чистий прибуток при цьому зріс на 10476,00 тис.грн.

Можна робити висновки, що основним впливом на формування показників діяльності підприємства мають тенденцію до зміни чистого прибутку до валової продукції на підприємстві.

2.2 Організація бухгалтерського обліку паливно-мастильних матеріалів.

Найважливіший процес в обліку паливо мастильних матеріалів є постійне її вдосконалення на підприємстві, вдосконалення її технічної бази та інформаційної бази, яка взята в основу автоматизованої системи контролю та обліку ПММ на підприємстві. Найважливішим процесом є своєчасне вдосконалення новітніх процесів та застосування нових технічних засобів в програмному забезпеченні.

В умовах автоматизованої системи обліку та аудиту, інформація про облік паливо мастильних матеріалів використовується значно швидше та точніше, ніж в умовах ручного паперового обліку. Автоматизований бухгалтерський облік в даному часі є невідомою складовою частиною управлінської системи на підприємстві.

Зважаючи на обліковий процес управлінського апарату на підприємстві автоматизований облік ПММ повинен відбуватися у умовах цілеспрямованого комплексного підходу.

В організації паливо мастильних матеріалів управлінська система має виконувати провідну роль, так як дана система забезпечує фінансову діяльність підприємства. Облік ПММ тільки доповнює цю ланку в обліку.

Для забезпечення автоматизації та отримання інформації в організаційному процесі потребується створення єдиної бази, яка дасть можливість:

- працювати віддалено з базою даних;
- вільний доступ в телекомунікація;
- синхронність даних в та збереження в базі;
- реквізитний пошук інформації;
- захист інформації.

Існує так званий розподіл корпоративних систем, які призначені в різних видах обліку та управління підприємства в локальних та корпоративних

системах.

Облік автоматизується по локальних системах, при цьому в дані в системах не є повними про підприємство. Прикладом для цього всього слугує досліджуване підприємство ТОВ « Вікторія», яке використовує програмне забезпечення програму 1С-Бухгалтерія версія 7.0. Ця програма використовується суто для бухгалтерських потреб, де можна врахувати особливості систем обліку в бухгалтерії, змінив в її обліку та в законодавстві. Програма 100% використовується на даному підприємстві, та має такі можливості як:

- Ведення синтетичного та аналітичного обліку;
- Ведення обліку з різними ставками ПДВ;
- Формування облікової звітності;
- Має чітко встановлений план рахунків, систему проводок.
- Можливість друку вихідних документів з програми.

Ведення даних синтетичного обліку це найпростіший варіант використання програми, при цьому є можливість введення проводок в програму і на їх основі отримувати оборотно сальдові відомості по рахунках, отримувати відомості банку та каси, головної книги. При веденні аналітичного обліку є можливість вдосконалення розранку з постачальником та покупцем, враховуючи виконання умов договору, його терміни поставки, тощо.

Дане програмне забезпечення повністю задовольняє потреби підприємства в роботі бухгалтерії. Одним з плюсів програмного забезпечення є можливість працювати дистанційно та при цьому всьому отримувати повний обсяг інформації.

Програма включає в себе чотири розділи (первинний облік, облік госп.операції, формування звітів, оборотно сальдові відомості).

Первинний облік дає можливості створення та копіювання документів за схожою структурою створення, первинні документи після їх формування та проведення створюють ряд проводок по рахунках, які можна побачити і відобразивши в звітах та оборотно сальдових відомостях обравши необхідні

рахунки та налаштування в панелі.

Облік господарських операції відображає та синхронізує всі проводки, які можна побачити в будь-який час працювати з ними в будь-якому періоді не зважаючи чи був період в програмі вже закритий. В даному розділі формуються звіти про господарські операції.

Оборотно сальдова відомість (ОСВ) - звітність, яка формується на основі проводок, які були здійсненні в обліку.

Звіти - сформовані на базі вже сформованих проводок на яких і розраховуються підсумкові звіти такі як: журнал, головна та касова книга. Картки по рахунках та ОСВ.

Система обліку інформації контролю чи аналізу має суттєво впливати на систему управління на підприємстві, Кожна система характеризується, як функція управління яка відображає всі його стани.

На сьогоднішній день в більшості підприємства є автоматизований облік палива, так як це дає змогу полегшення та пришвидшення обліку на підприємстві, ТОВ «Вікторіє» не виключенням з цього твердження.

На даний момент підприємство використовує програмне забезпечення « 1 С Підприємство 7.0» з інтерфейсом для агро підприємств. Дана програма включає в себе всі базові потреби в роботі бухгалтера в обліку палива на підприємстві.

В програмі можна оперативно систематизувати всі дані про рух та наявність палива мастильних матеріалів в розрізі резервуарів та матеріально відповідальних осіб за якими закріплений склад.

Облік палива (бензин А-92,А-95,дизпалива та мастильні матеріали) ведуться в автоматизованому режимі з залученням GPS технологій . Для обліку ПММ використовують лімітно заборні картки, вантажні та легкові листи, тракторні листи та книги складського руху . Тобто на початок кожного дня водій чи механізатор проходить мед обстеження та отримує свій маршрутний лист де буде вказано види робіт які він виконував та кількість відпрацьованих годин, якщо брати трактористів то ще туди додається тонно кілометри та

умовно відпрацьовані гектари якщо виконувався такий вид робіт. Один раз на місяць на одну одиницю техніки заводиться лімітно забірня карта в якій вказується за кожен день кількість заправки отриманих на складі підприємства. Після літка заноситься в книгу складського обліку, ці всі первинні документи віддаються до бухгалтерії кожного першого числа наступного місяця, де бухгалтер всі ці первинні документи вносить в програму на кінець місяця вививидить залишки в баку в програмі.

Одним з недоліків програми є те, що в інтерфесі даної версії відсутня відомість заправки техніки, як в більш оновлених версіях програми, наприклад в 1 С версії 8.0. вже можна сформувати відомість заправки техніки з МВО , яка закріплена за технікою.

Для подальшого перегляду відомості заправки по техніці необхідно такий поряд дій в: Журнал – Складські документи – Передача в виробництво, на підставі передачі в виробництво списується вся заправка по техніці, яку використали в продовж місяця, більш детально розглянути рух по запраці можна в оборотно сальдовій відомості де можна побачити залишок на початок вказаного періоду, рух за період на залишок на кінець.

Для того, щоб переглянути створений документ та перевірити рух необхідно виконати по порядку такі дії: Звіти - ОСВ по рахунках- вибрати період - рахунок (20.3) - склад та номенклатуру, потім сформувати документ. Сформувавши ОСВ за звітний період ми зможемо побачити яка була кількість горючки по чаток місяця, заправку за період(переміщення між складами), списання (передача в виробництво) та залишок на кінець місяця.

Даний порядок докумементів використовується як для обліку бензину (А-92; А-95) так і для оливних та мастильних матеріалів по складу та з паливовозаправника.

В первинній документації (лімітно заборня картка на отримання ПММ) вказують такі дані: номер документа в послідовності внесення в книгу складського обліку, дату документа, номер техніки, ПІБ відповідальної особи (водій, тракторист), кількість заправленої горючки в літрах та її густина.

Статистична звітність 4 МТП здається в кг, перевод з літрів в кг відбувається за середньо статистичними даними дизпаливо це 0,84, а бензин 0,75 л/кг. Лімітно заборну картку завіряє головний інженер.

В програмі зазначаються такі рiквiзити: номер документа та час його проведення (програма визначає автоматично), склад звідки поспули паливо, далі склад звідки відбувається списання палива. В головній частині передачі в виробництво вказується склад звідки відбувається списання (в нашому видку бак - це і є склад). Насупна графа має дані про номенклатуру (дизпаливо чи бензин), кількість зазначена в літрах. Підприємство використовує ПММ тільки для власних потреб, так як це аквизний товар. ліцензія на зберігання палива та дозволи всі наявні. В випадку видачі чи списання мастильних матеріалів система працює за ним же прикладом, що і дизпаловом чи бензином. Тільки списання мастил вже поділяється на рахунки.

СТОВ "Вікторія" Автор: Отин Валентина Борисівна

Передача ТМЦ у виробництво № 0000896 від 31.08.25

ТМЦ: Рахунок: 20.3. Відвантажувач: Косенко Людмила

Відатки: Рахунок: 91.2. Витрата, видаток при: Мастило

Підстава: СТФ від 31.08.2025

Кількість: 5.00

N	ТМЦ	Од. виміру	Залишок	Кількість	Сума	Коеф-т	На заба...	Передано
1	Олива моторна М10ДМ	л.	1463	5.000	342.50	1.000		

ОК Відміна Документ Провести

Елементи витрат: 80.1.

Оборотно-сальдовая відомі... Оборотно-сальдовая ведом... Картка рахунку: 91.2 : Витрат... Документ "Передача ТМЦ ...

Для получения подсказки нажмите F1

NUM TA: 01.06.98 00:00:00 БИ: 4 квартал 2025 г. ТП:

Рисунок 2.1 - Передача мастил у виробництво

Джерело: сформовано автором за допомогою програми

В даному документі містяться дані про назву масла її кількість яка

видається зі складу та потім списується зі складу, рахунок з якого списуються цінності та податкове призначення. Стаття витрат. Документ має кореспонденцію рахунків ДТ 91.2. КТ 20.3.

Якщо ж двічі проклацнути дебет рахунку 20.3. то ми побачимо оприбуткування палива, це документ яким відбулося надходження палива на склад. В програмі документ має назву Прибуткування (порядк дій в такий: журнал – складські документи – прибуткування). Одним з найбільших переваг афтоматизованої форми обліку ПММ являється те, що облікову інформацію можна створювати та групувати за зрічність, встановлювати необхідні налаштування та фільтри, які надають зменшену інформацію для подальшого обробітку.

В практиці бухгалтер який займається ділянкою обліку ПММ, часто тут виникають ситуації коли необхідно оприбуткувати паливо чи мастило на склад, то в цьому випадку ми і використовуємо даний документ (Прибуткова накладна). Скріншот даного документу наведено вижче.

У даному документі ми заповнюємо всі необхідні реквізити: дату, назва організації з якої поступив матеріал, на який склад відбується надходження (Косенко Л.М.) склади мають назви МВО (матеріально відповідальні особи), всього на підприємстві два ПММ склади- Косенко Л.М та Кіпренко О.О., на складі Кіпренко О.О. зберігається тільки дизпаливо в резервуарах (тобто заправка). Далі заповнюються вся основна частина документа: в колонці «Номенклатура» вказується назва палива який нам потрібно поставити на приход(дизпаливо, бензим, газ, мастилі та оливні матеріали), потім вказуємо кількість згідно ВН та ціну, загальну суму всього та ПДВ програма розраховує автоматично, послідовним кроком буде визначення рахунку на який відбувається оприбуткування, зазвичай це 20.3. (Паливо).

На підставі документа прибуткування накладна можна зроби списання в виробництво (Передача в виробництво), клацнувши на праву кнопку миші ми отримаємо ряд додаткових опції, де ми можемо вибрати що нам неохдіно зробити з документом.

Програма автоматично заповнює склад з якого потрібно провести списання, кількість, суму яка також тягнеться з оприбуткування, при проведенні документа суму база перерахує автоматично на вказану кількість. Також потрібно вказати підрозділ куди ми списуємо затрати, об'єкт затрат це може бути, як і техніка так і загально виробниці витрати та вихід витрат. В даному випадку ми вибираємо « Мاستило». На підставі оприбуткування вноситься реєстрація отриманої податкової накладної.

Рисунок 2.2 - Реєстрація податкової накладної в програмі

Джерело: сформовано автором за допомогою програми

Реєстрація податкової накладної ведеться по порядку, в сомому документі вибирається контрагент автоматично, сума з ПДВ, сума ПДВ, дата ПН, та процентна ставка під яку підляє оприбуткований товар, в даному видаку це паливо- мастилі матеріали. тому ставка ПДВ 20%.

В практиці ми можемо части спостерігати таке явище на підприємстві, як потреба у здійсненні різного виду переміщень паливо мастильних матеріалів, пресортиць, простих переміщень мастил від однієї відповідальної особи до

іншої. Відповідно в бухгалтерія цей рух на складі також повинні провести в 1 С, для відображення руху по складах в бухгалтері. В практиці в програмі використовується документ, який має назву «Переміщення товарів», знайти такий документ в програмі можна за допомогою виконання простої схеми дії: журнал- складські документи- переміщення. Використовують даний документ, частіше всього в господарстві при переміщення палива між складами. Як правильно заповнювати цей документ в програмі на малюнку продемонстровано. Також, іноді виникає досписання палива з резервуарів (мертва засміченність), це саме та кількість густини в резервуарі, які просто не можна дістати без додаткового чищення, в програмі такий документ називається «Списання». В програмі даний документ можна знайти в пункті меню «Склади- Списання»

1С:Предприятие - Форт 2000: СТОВ "Вікторія" - [Операция (Зписання ТМЦ на невиробничі цілі) - 0000002]

Файл Действия Операции Довідники Журнали Звіти Сервис Окна Помощь

СТОВ "Вікторія"

29.02.24 0000002 Сума: 0.00 Зміст: Кіпренко Олена Олександрівна> списання №0

№	Дт	АналітикаДт	Кт	АналітикаКт	Валюта Курс	Кіль-ть Коментар	Вал. Сума	Сума	РМ
1	94.7		20.3	Дизпаливо Кіпренко Олена Олександрівна		Для	150.000	6,747.30	ТМ
2	64.1.5	Основний платіж	94.7			Коригування ПДВ		-1,349.46	ТМ

Коментар: Акт від 16.02.2024р. чищення ємності №1 (10м куб.)

Записати OK Закрити Ткаченко Ольга Сергіївна

Журнал "Операций з ТМЦ" ... Документ "Списання ТМЦ н..." Операция (Зписання ТМЦ н...)

Для выбора значения нажмите клавишу F4. NUM TA: 01.06.98 00:00:00 БИ: 4 квартал 2025 г. ТП:

Рисунок 2.3 - Списання паливо-мастильних матеріалів

Джерело: сформовано автором за допомогою програми

Принцип побудови документа «Списання», в основу документа вказуємо: дату, номер документа база проставляє автоматично, рахунок

списання ТМЦ (20.3), рахунок списання (94.7), склад з якого списується ПММ та вказуємо підставу на основі якого первинного документа робиться списання товарів. Даний документ має кореспонденцію рахунків ДТ 94.7 КТ 20.3 (94.7- інші витрати звичайної діяльності- 20.3- паливо мастильні матеріали); ДТ 64.1.5 КТ 94.7 (64.1.5- розрахунки з ПДВ). Наступним кроком є вибір номенклатури «Дизпаливо», для подальшого проведення документа достатньо лише натиснути кнопку «Ок».

Важливим аспектом обліку ПММ є дозвіл на зберігання пального та ліценція. Реєстер та обіг пального ведеться єдиним центральним органом влади, який формує державну, митну та податкову політику. Зберігання пального виконується суб'єктами господарювання при наявності ліцензії. Згідно закону України встановлено разову річну плату, оплата за право на зберігання пального 780 грн. Рішення про відмову або ліцензію на видачу видається заявнику не пізніше ніж через двадцять календарних днів з моменту падачі заяви.

Ліцензія про право зберігання пального видається за місцем розташування складу, терміном на 5 років. Для отримання ліцензії потрібно виконати такі кроки:

- Підготувати та подати заяву до органів ДПС за місцями зберігання пального;
- Підготувати на подати завірені копії документів про право владності земельної ділянки, на якій відбувається діяльність;
- Отримати погодження на початок виконання робіт підвищеної небезпеки;
- Подати заяву з усіма наявними документа до відповідних органів.

Приклад ліцензії на право користування та зберігання ПММ наведено наглядно нижче. До ліцензії на підприємстві обов'язком є додавання схеми розташування ємностей та резервкарів.

Ознайомивши та вивчивши систему первинного обліку ПММ в СТОВ «Вікторія», можна констатувати той факт, що дана ланка в обліку є досить

значною в загальній системі підприємства, облік ПММ є досить багатограним та складним. На даному підприємстві облік та видатки на дизпаливо чи бензин є автоматизованим, що є великим плюсом в системі обліку. Але також і з цим облік талонів на підприємстві на отримання ДП. ще досі не є повністю автоматизованим. Тому б доцільно було б ввести трішку іншу систему обліку талонів, а саме введення для використання палива карток замість талонів на пальне. Дана система полягає в наступному: водій автотранспортного засобу отримує смарт картку з встановленим лімітом на місяць, по якій він може заправляти паливо в будь який час в будь якому місці. В кінці місяця в бухгалтерію підзвітна особа здає чеки та заправку разом з подорожнім листом. Де повинно бути указано: дата, к-ть заправленої горючки для подальшого списання.

Перевірити всю наявність та правильність здавання звіту можна буде через звірку оборотів з постачальником.

Стан первинного обліку ПММ на ТОВ «Вікторія». Відносно на досить високому рівні, але не являється вдосконаленим, тому потребує змін на розсуд керівництва та головного бухгалтера.

Вивчивши облік на підприємстві, ми можемо констатувати той факт, що автоматизована форма обліку має змогу оперативно обробляти та отримувати всю інформацію про надходження та використання ПММ. Якщо дане підприємство в подальшому і далі буде автоматизовувати облік на підприємстві, то суттєво облегчить роботу комірника ПММ та бухгалтера, важливим кроком в обліку стало б встановлення більш сучасної програми 1С версії 8.. яка має перевагу в веденні більш розширеним та детальним обліком паливо-мастильних матеріалів, але повна автоматизація обліку палива не можлива, оскільки програмне забезпечення не може повністю врахувати специфіку виробництва та обліку ПММ.

Система в синтетичному обліку на підприємстві не дає повного та належного контролю на підприємстві. Отримання більш ґрунтовного та точного аналізу. На підприємствах організовують аналітичну систему обліку.

Наявність детальної інформації про паливо на підприємстві спричинено такі факторами:

- розширеною номенклатурною групою та назвами ПММ;
- велика кількість місць зберігання ПММ;
- наявність підпорядкованих підрозділів та відділень в організації.

За дебетовим рахунком 20.3 «Паливо» (масла, тверде паливо та нафтопродукти, оливні матеріали.) в системі обліковується паливо. Яке закупляється. Ставиться на оприбуткування для виробничих потреб на підприємстві. Та експлуатації ПММ транспортними засобами, та роботи генераторів.

Основним документом в синтетичному обліку ПММ являється « Головна книга» по рахунком 20.3 В цьому регістрі ми побачити сальдо на початок вибраного періоду, рух ПММ по кредитовим рахунках: 20.3; 63.1, всі обороти по дебетовим та кредитовим рахунках, та сальдо по дебету чи кредиту. Приклад головної книги наведено нижче.

Також одним з важливих регістрів являється « Оборотно сальдова відомість » по рахунку 20.3 (Паливо). Розумівши та використовуючи можливості в програмному забезпеченні ми можемо обрати склад, види палива, відображається вартість палива в гривнях та її кількість. Додаток У

Далі по оборотах можна побачити по дебету заправку, по конкретному виду палива на транспортний засіб, по кредитовому рахунку видно списання палива. Для тримання кінцевого сальдо програмв виконує алгоритм дії за формулою: початкове сальдо, воно виступає за звичай дебетовим + дебетовий оборот – обороти по кредиту = сальдо по дебету на кінець.

В рисунку наведено вище не було застосовано фільтри по видам палива, тому програма автоматично відобразило дані по тому виду, яке було по баку.Щоб відобразити дані, по різних номенклатурним групам, необхідно встановити відбір за видами номенклатури.

Аналітичний облік запасів формується та ведеться врозрізі їх найменувань та схожих групою з використанням книг складського обліку, які

ведуться в розрізі номенклатурних груп, та однорідно системою вимірювань. Кожна назва заноситься окремо та поділяється за типами та розмірами.

В сучасних умовах автоматизованого обліку. Все вноситься за допомогою програмного забезпечення «1 С Підприємство» версія 7.0. Весь аналітичний облік паливо-мастильних матеріалів виконується за допомогою рахунку 20.3. «Картка рахунків», приклад картки рахунку в програмі наведено вище в скріншоті. Використовуючи картку рахунків можна більш детально переглянути всі операції з обраними видами номенклатурної групи за вказаний період. Для того щоб провалитися в картку рахунків достатньо двічі клацнути лівою кнопкою мишки, і повторити той самий алгоритм дій з розкритою карткою використовують Аналіз рахунку (Рис.2.4)

1С:Предприятие - Форт 2000: СТОБ "Вікторія" - [Анализ счета по датам: 20.3 (01.09.25-30.09.25) *]

Файл Действия Таблица Вид Операции Довідники Журнали Звіти Сервис Окна Помощь

Обновить Настройка

С-г товариство з обмеженою відповідальністю "ВІКТОРІЯ"
Ідентифікаційний код ЄДРПОУ 03779395

Аналіз рахунку: 20.3
Вересень 2025 р.

Рахунок	З кред. рах.	В дебет рах.	З кред. рах. В валюті	В дебет рах. В валюті
Сальдо на початок періоду	3,187,415.21			
20	2,423,514.08	2,423,514.08		
23		2,017,513.57		
63	3,064,053.60			
91		398.85		
92		199.43		
Обороти за період	5,487,567.68	4,441,625.93		
Сальдо на кінець періоду	4,233,356.96			

Активация Windows
Перейдите к разделу "Настройки", чтобы активировать Windows.

Журнал "Операций з ТМЦ" ... Оборотно-сальдовая відомі... Аналіз рахунку Аналіз счета по датам: 20....

Для получения подсказки нажмите F1 NUM TA: 01.06.98 00:00:00 БИ: 4 квартал 2025 г. ТП:

Рисунок 2.4 - Аналіз рахунку 20.3

Джерело: сформовано автором за допомогою програми

Аналіз рахунку надає змогу проводити аналіз руху паливо мастильних матеріалів в цілому по господарству в розрізі рахунків. Даний документ відображає кількість палива та його суму за даними в обліку. Кореспонденцію

рахунків на які було списано обороти за період.

Враховуючи всі аспекти вищенаведеної характеристики аналітичного і синтетичного обліку на підприємстві ТОВ «Вікторія» використовує всі наявні ресурси в автоматизації обліку. Та подальшого його полегшення, про це свідчать велика к-ть наявних звітів та оборок для отримання інформації в бухгалтерському обліку.

2.3 Удосконалення обліку паливно-мастильних матеріалів на підприємстві

Досліджуване підприємство як і багато інших в своїй діяльності використовує безліч різноманітної техніки. Для того щоб дана техніка працювала господарством використовується значна кількість ПММ. Ця група запасів в виробничій собівартості отриманої продукції займає значну частину, тому крім правильного зберігання і використання полиних матеріалів треба також значну увагу приділяти його контролю та обліку. Це є актуальне питання на сьогодні кожного підприємства. Так як раціональне використання нафтопродуктів є не лише єдиною економічною проблемою, а й технологічною. Використання ПММ підприємством потребує покращення організації паливного господарства та вдосконалення обліку та контролю ПММ, як на складах під господарства так і в баках тракторів та автомобілів та витрата для потреб відповідно вимогам нормативно правових актів.

Облікова політика підприємства відповідає Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» сукупність правил, та способів і процедур, що використовуються на підприємстві для ведення обліку, а також формування їх задач для складання і подання фінансової звітності. Цей документ є головним в веденні бухгалтерського обліку, цей документ створює умови для прозорості та правдивості фінансових даних. Підприємство в свій розсуд оприділяє свою облікову політику, але має при складанні дотримуватися законодавчих вимог. Облікова політика розяснює всі налажені сособи ведення

бухгалтерського обліку, з зваженням реальних умов для ведення в господарській діяльності на підприємстві.

Законодавчо визначені сукупні принципи ведення обліку в Україні. Всяке підприємство залежно від середовища його виду діяльності та умов його господарювання, умов технічного оснащення, професійної підготовки персоналу конкретизуються обліковою політикою.

Формування системи обліку визначає активне використання такого елементу бухгалтерського обліку, як облікова політика. Головним документом на підприємстві, який регламентує весь порядок ведення бух.обліку стосовно облікової політики є наказ про її затвердження.

Добре розроблена облікова політика допомагає створенню достовірної звітності, а також серйозно впливає на оподаткування. Даний документ дає можливість для послідовного та єдиного підходу до ведення обліку всіх господарських операцій, це дає уникнути хаосу та суперечностей.

Що стосується облікової політики по ТОВ «Вікторія» Сумської області, Сумського району с. Великий Бобрик, можна сказати, що придбання запасів, а саме ПММ відбувається за ціною придбання. Постачальник супроводжує надходження палива на підприємство згідно прибуткових документів (видаткова накладна та ТТН). Прийняття контролюється шляхом зважування пального. В разі розбіжностей складається акт. Метод оцінки при списанні пального застосовується FIFO. Згідно даного методу запаси списуються першими ті, що надійшли першими. Перевага цього методу полягає в тому, що на звітну дату балансу ціна залишків пального більш менш співпадає з ринковою ціною. Також ще однією з важливих переваг цього методу є те, що не має завищення чи заниження запасів і прибутку підприємства.

Господарство при вибутті запасів використовує метод вартості перших за часу надходження запасів (ФІФО).

Оцінювання запасів за методом ФІФО ґрунтується на тому, що такі запаси залучаються в виробництво у тій послідовності в якій вони поступали на підприємство (зафіксовані в бухгалтерському обліку), інакше кажучи запаси,

які першими видвюються у виробництво (та кожне інше вибуття), розцінюються по вартісті надходження запасів перших за часом.

В бухгалтерському обліку запаси є по найменування або за однорідна групою (видів). В бухгалтерському Обліку одиниця вимірювання залишків запасів на зберігання та базова одиниця виміру встановлюється відповідно до найменшої одиниці використання у виробництві: г (грам), кг (кілограм), л (літр), м (метр), м пог. (метри погонні), шт. (штуки) і т.д.

Базова одиниця виміру – це та одиниця виміру, по відношенню до якої перераховуються всі остальні одиниці виміру.

Одиниця зберігання залишків – використовується для відображення кількості ТМЦ в регістрах бухгалтерського обліку.

Якщо від постачальника ТМЦ надходять в одиницях, що не відповідають одиницям зберігання на підприємстві МВО , яка приймає ТМЦ на зберігання під свою відповідальність, складає письмовий Перерахунок одиниць ТМЦ згідно з зазначеною інформацією у видатковій накладній. Перерахунок одиниць ТМЦ підписується спеціалістом (агроном, інженером) та затверджується керівником Товариства з Обмеженою Відповідальністю «Вікторія» Сумського району Сумської області. Такий Перерахунок додається до первинного документа постачальника (видаткової накладної).

Запаси що надійшли оприбутковуються на баланс за справедливою вартістю, що встановлюється відповідно до способу одержання показано в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 - Канали надходження ПММ на підприємство

Способи одержання запасів	Фактична вартість запасів
1. Купівля за грошові кошти	Оприбуткування (згідно до договору постачання/продажу), та не прямі податки, що не підпадають відшкодуванню, та мито та митні платежі + Товарно-транспортні видатки (затрати на купівлю запасів, оплата розцінок за вантажно розвантажувальні виконані роботи.
2. Безкоштовно отриманні.	Первісна вартість враховуючи мито та непрямі податки, які не підлягають компенсації тарешту витрат, пов'язаних з отриманням та приведенням в стан в якому вони гожі для застосування за призначенням

Продовження Таблиці 2.8

3. В наслідок виготовлення своїми силами.	Прямі затрати на оплату праці та прямі матеріальні затрати та інші затрати, які пов'язані з виготовленням запасу та змінні загально виробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати, згідно П(С)БО 16
4. В наслідок розбирання (розмонтажу) необоротних та оборотних активів	Справедлива вартість, встановлена ліквідаційною комісією згідно акту про ліквідацію (розмонтажу)
5. Обмін / частковий обмін на подібний / неподібний актив	Балансова вартість одиниці матеріальних цінностей, отриманих в результаті обміну на ссози активи буде дорівнювати балансовій вартості наданих мат. цінностей, якщо балансова вартість наданих матеріальних цінностей перевищує їх справедливую вартість, то балансова вартість переданих цінностей є їх первісною вартість. Розбіжність між балансовою і справедливою вартістю на переданих запасів входить до складу понесених витрат звітного періоду. Водночас дохід не визнається, коли здійснюється обмін запасами, які є схожими за призначенням і мають сталу справедливую вартість. Балансова вартість предмету запасів, одержаного в обмін (або частковий обмін) на несхожий предмет, дорівнює справедливій вартості від переданого предмету запасів, яка збільшена (зменшена) на суму коштів чи їх відповідників, що були передані (отримані) в момент обміну.
6. Вкладення до статутного фонду	Балансовою вартістю запасів вкладених до статутного фонду є узгоджена засновниками та справедлива вартість даних запасів.
7. На відповідальне зберігання	Вартість, яка вказана в документах, що свідчать про передачу ТМЦ на відповідальне зберігання

Джерело: розроблено автором на основі аналізу.

Не входить до балансової вартості запасів, а відноситься до витрат того часу, коли вони були реалізовані (встроєнні):

- Нестачі запасів та понаднормові витрати.
- Відсотки в використанні позикою;
- Витрати на збут.
- Загальногосподарські затрати, що напряду не пов'язані з одержанням і доставкою запасів та впорядкуванням їх до відношення, в якому вони гожі для використання у намічених цілях;
- витрати на рух між складами.

Рахунки використовуються з аналітикою:

- номенклатура
- місце зберігання

Таблиця 2.9 - Особливості застосування субрахунків до рахунку на підприємстві.

Назва субрахунку	Код	Застосування субрахунку
Паливо	20.3	(мастильні матеріали, оливи, тверде паливо, нафтопродукти, охолоджуюча рідина.) Обліковуються, як наявність та рух палива, який закуповується чи заготовлюється для виробничих потреб, експлуатації транспортних засобів, для опалення будинків та вироблення енергії.

Джерело: розроблено автором на основі аналізу.

Облікова політика на підприємстві має відповідати чинному законодавству, але не завжди нормативна база дає можливість вирішити низку питань і тому прийняті самостійні рішення підприємством не завжди є коректними.

Підприємство має удосконалювати облікову політику ПММ шляхом приведення її до відповідності згідно до чинного законодавства.

На практиці багато країн світу визначення «облікова політика» здавна застосовують для визначення способів ведення підприємствами обліку. Організація методом бухгалтерського обліку є активне використання складової обліку такої як облікова політика. Що відповідаю Положенню про організацію бухгалтерського обліку і звітності. Згідно з цим положенням підприємства самостійно можуть встановлювати форму ведення обліку, визначають методи його ведення, розробляють порядок внутрішньогосподарського обліку, звітності й контролю та інше.

Систему застосування облікової політики щодо обліку ПММ, багато вчених схиляються до думки що основними факторами є:

- Правова та організаційна форма підприємства;
- вид діяльності підприємства;

- обсяг виробництва, чисельність працівників та інше;
- система оподаткування підприємства;
- рівень самостійності в ринкових умовах (можливість прийняття рішень в питаннях вибору партнерів, ціноутворенні);
- оснащеність (забезпечення оргтехнікою, програмами тощо);
- рівень підготовки бухгалтерської служби, ініціативність керівника підприємства;
- система матеріального заохочення та ефективності роботи підприємства.

Зробивши аналіз змін у законодавстві в частині ПММ можна виявити нові об'єкти і способи обліку та об'єкти, які потребують змін. Тому підприємству слід приділити велику увагу актуалізації облікової політики досліджуваного підприємства і приведення їх відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності.

В господарстві при зберіганні пального в резервуарах на дні осідає нафтошлам (парафін, конденсат, домішки). Для цього, з періодичністю щодварік, проводиться очистка резервуарів в яких зберігається бензин та дизельне пальне. Зачистка проводиться своїми силами. Для цього з резервуарів по максимуму викачується пальне, а потім різними знаряддями вибирається нафтошлам.

Після цього складається акт. Форма даного документу розроблена автором самостійно. В ньому описані проведені роботи і кількість пального з брудом, яке не придатне для подальшого використання та підлягає списанню. (додаток М).

Що стосується особливості облікової політики, то її необхідно вдосконалювати по таким критеріям як повнота, раціональність методів обліку, економічна доцільність, несуперечливість законодавчій базі, відповідність цілям компанії і автоматизації обліку. На керівника підприємства покладається відповідальність за розробку облікової політики. Постійно повинен здійснюватися контроль над дотриманням облікової політики та її

вдосконаленням. Для цього потрібно додаткове навчання осіб, які відповідають за формування та дотриманням облікової політики.

Внесені пропозиції щодо поліпшення методів сформування облікової політики допоможуть покращити обліковий процес на підприємстві та поліпшити результативність управління в ТОВ «Вікторія» Сумського району Сумської області.

Первинні документи відіграють значну роль у контролі за запасами, вагоме місце серед яких займає паливо. Для цього підприємством самостійно розроблені та удосконалені первинні документи, а саме:

- Розпорядження на відпуск пального
- Додаток до подорожнього листа службового автомобіля
- Бухгалтерська довідка на списання пального

Розпорядження на відпуск пально слугує розпорядчим документом для завідуючого складом ПММ на дозволену кількість заправки для кожної одиниці техніки і приладу. Згідно цього документу завідувач складу проводить відпуск пального та фіксує дані в лімітно забірній картці на відпуск ПММ. Даний документ (розпорядження на відпуск пального) заповнюється головним інженером на ранок кожного дня з урахуванням запланованої роботи по усякій техніці чи механізму та залишків за попередній день.

Додаток до подорожнього листа є контролюючим документом при використанні службових автомобілів спеціалістами. Раніше використовувався подорожній лист який виписувався раз на місяць і в ньому був прописаний загальний пробіг за місяць, то розробивши додаток ми маємо змогу контролювати пробіг автомобіля в розрізі кожного дня. З описанням виконаних робіт (місцеві роз'їзди, поїздка в район чи область та інше місце) та рухом пального за день.

Бухгалтерська довідка на списання пального є документом, що служить підставою для списання пального. Лімітно заборна картка на відпуск пального є документом про фактичне видане пальне, даний документ не є підставою для списання ПММ у виробництво для цього і була розроблена бухгалтерська

довідка такого формату. Це є загальний документ по використаному паливу за місяць згідно норм. Документ складається на кожну техніку, він створений на підставі подорожніх листів автомобілів та дорожніх листів тракторів. В даній довідці є залишок пального на початок місяця , заправка, л за місяць, кількість використаного пального, л та залишок на кінець місяця. Всі ці документи затверджені наказом по підприємству.

На сьогоднішній день в перспективі на підприємстві є удосконалення подорожнього листа автомобіля та дорожнього листа трактора. Хочемо пункт витрати пального за нормою фіксувати не просто однією цифрою, а з розрахунком на підставі чого вона розрахована, починаючи з норми на пробіг чи виконану роботу, потім на застосування коефіцієнтів на бездоріжжя та погодні умови(морози), витрами палива на підйом кузова та на тоннокілометри. (додаток Н).

При надходженні паливно-мастильних матеріалів на підприємство від постачальника чи оплаті за нього виникає податковий кредит. ТОВ «Вікторія» для роботи з ПН та РК в електронному вигляді користується програмою М.Е.doc. В програмі є цілий розділ, який дозволяє здійснювати весь цикл по роботі з податковими накладними чи розрахунками коригування. Починаючи з формування, заповнення, перевірки правильності складання, підписання, реєстрації в системі ЄРПН до обміну з контрагентами.

За першої події будь то реалізація чи аванс за матеріальні ресурси продавець створює в Медку податкову накладну, для цього переходить до розділу Облік ПДВ – реєстр податкових документів і через Файл-створити-створити Податкову накладну створює документ. Далі заповнює шапку: це номер податкової накладної, дату складання та свої дані він же Постачальник(продавець) його дані ПН та податковий номер платника податку(все заповнюється автоматично на підставі внесених даних в Картку підприємства. А вже дані Отримувача(покупця) заповнюємо з довідника. Далі заповнює розділ Б з найменуванням товару, коди даного товару, одиницю виміру, кількість, ціну та код ставки ПДВ і вже програма сама автоматично

обраховує базу оподаткування та суму податку на додану вартість. На підставі цих даних автоматично заповнюється розділ А. Потім, перейшовши до розділу Наступні дії - обирає дію - перевірити документ, далі дію Підписати і вже потім відправити в ДПС. Коли з ДПС приходять квитанція 1 - ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО. Зареєстрована податкова накладна після отримання пошти через Медок потрапляє до Отримувача(покупця). Так відбувається реєстрація та обмін податкових накладних.

М.Е.ДОС 11.02.187 - 03779395 СТОВ "ВІКТОРІЯ"

Файл Правка Вигляд Сервіс Довідка

Головне меню Реєстр податкових документів X J1201015 X

ТЕХ.ПІДТРИМКА

ПОДАТКОВА НАКЛАДНА 29042024 169

Постачальник (виробник): ТОВАРИСТВО з обмеженою відповідальністю "УРОЖАЙ ТРЕКІ" 436603310135 43660336 1

Отримувач (виробник): Співтовариство з обмеженою відповідальністю "Вікторія" 037793910064 03779395 1

Розділ А

I	Загальна сума продажів, що підлягають оподаткуванню	776 100.00
II	Загальна сума податку на додану вартість, у тому числі:	128 350.00
III	Загальна сума податку на додану вартість за основною ставкою	128 350.00
IV	Загальна сума податку на додану вартість за ставкою 0%	
V	Загальна сума податку на додану вартість за ставкою 14%	
VI	Усього об'єктів оподаткування за основною ставкою (рядок 26)	641 750.00
VII	Усього об'єктів оподаткування за ставкою 0% (рядок 7)	
VIII	Усього об'єктів оподаткування за ставкою 14% (рядок 14)	
IX	Усього об'єктів оподаткування за ставкою 6% (рядок 901)	
X	Усього об'єктів оподаткування за ставкою 6% (рядок 902)	
XI	Усього об'єктів оподаткування за ставкою 6% (рядок 903)	
XII	Додатковий податок (рядок 904)	

Розділ Б

№ з/п	Опис (назва, артикул, код товару)	Код	Класифікація	Кількість	Ціна	Сума	Податок	Всього	Всього	Всього
1	Додатковий податок (рядок 904)	21	33	4	5	6	7	8	9	10
1	Додатковий податок (рядок 904)	21	33	4	5	6	7	8	9	10

Місце продажу: "Місце продажу"

Вид документа: "Вид документа"

Підпис: "Підпис"

Місяць: "Місяць"

Рік: "Рік"

З питань супроводження «М.Е.Дос» звертайтеся за телефоном: ФОП Сухіх Олексій Васильович - +380973229077, +380506536729

Період: Квітень 2024 80%

Рисунок 2.5 - Реєстрація податкової накладної

Джерело: сформовано автором за допомогою програми

Через програму M.E.doc також можна обмінюватися первинними документами такими як видаткові накладні на ПММ та ТТН до них. Продавець створює, оформляє та підписує документи і відправляє покупцю, який після підписання повертає назад. В бухгалтерському обліку дозволяється користуватися документами створеними в електронному вигляді за підписами ЕЦП і набагато пришвидшує обмін документами

Таким чином нами розглянуто організацію обліку паливно-мастильних матеріалів на підприємстві та запропоновано шляхи їх вдосконалення

РОЗДІЛ 3

КОНТРОЛЬ ПАЛИВНО-МАСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1 Методика проведення контролю паливно-мастильних матеріалів

В сучасних умовах господарювання сільгосподарського підприємства, важливим епаном являється облік матеріальних запасів, бо вони являються складовою економічних процесів. Великою частиною всіх запасів є ПММ.

Перевірка та аудит ПММ на підприємстві включає в себе:

- Перевірку складського приміщення та належні умови зберігання метеріальних цінностей господарства:
- Правильність введення норм та витрат палива на господарстві.
- Правильність оприбуткування та списання маливо мастильних матеріалів згідно чинному законодавству, та внутрішнім нормам на підприємстві.

Головною метою аудиту ПММ полягає в встановленні законності, правельності та її доцільності в операціях на підприємстві та правильному відображенні їх в обліку.

В момент проведення аудиту доцільно використовувати всі законодавчі норми та положення, які стосуються даної сфери обліку.

Відповідно до вищенаведеними документами та стандартами доцільно визначати правельність проведення бухгалтерських операції на підприємстві, які пов'язані з паливо мастильними матеріалами.

Ключовою відмінністю між бухгалтерським та аудиторським обліком є те, що бухгалтерський облік лише правиль фіксує здійснення операції в господарстві, а аудитор вже тільки потім може перевірити цю операцію на правельність і відповідність.

Згідно аудиторським документам їх документація поділяється на робочу та підсуикову. Робочу документацію аудитор веде в ході перевірки та за її

результатами робить узагальнення. Всі дані робочих документів встановлять всю основу для подальшого складання узагальнюючого звіту з висновками та пропозиціями. Такі випадки тягнуть за собою службове розслідування, за висновками якого, встановлюється за чиєю виною виникли нестачі або лишки палива. Для цього керівник підписує наказ по підприємству про проведення розслідування, згідно якого створення комісія по розслідуванню, вона повинна з'ясувати всі обставини, при яких з'явилися лишки або нестача, то ті особи в цьому винні та запропонувати способи розв'язання обставин в, що фактично склалася та винести дієві пропозиції на розсуд керівництву підприємства, а вже керівництво цхвалює остаточний вердикт.

Підприємство кожного року використовує досить великі об'єми нафтопродуктів для власних цілей, загальна кількість використаних нафтопродуктів в сумарному за рік може складати до мільйон тонн. На підприємстві відбувається регулярне та раціональне постачання паливо мастильних матеріалів на склади.

Для отримання кінцевого результату аудиторської перевірки, йому потрібно виконати такі завдання:

- Визначити чи правильно внесено первинна документація в облікта введений фактично наявний залишок .
- Перевірити наказ про облікову політику в частині обліку ПММ.
- Перевірити чи присутній контроль за збереження ПММ;
- Перевірити повноту та правильність щодо руху ПММ;
- Провести оцінку чи відповідають чинному законодавству метод ведення обліку ПММ, та чи дотримуються всіх їхніх норм.

Первинними даними для аудиту ПММ є первинні документи по рахунку 20.3 «паливо мастильні матеріали».

Початком відносин між аудитором на підприємством в якому проводиться аудиторська перевірка, стає дата укладання договору про співпрацю. Укладаючи дану згоду директор дає письмове підтвердження на відкриття для аудитора всіх бухгалтерських даних, які потребуються йому для

перевірки. Наступним кроком являється програма аудитора за якою він проводить аудит та складає календарний план аудиту на підприємстві. В ньому вказуються дати коли і які роботи аудитор проводитиме на конкретно зазначених ланках бухгалтерського обліку. Вся робота аудитора повинна бути згідно міжнародних стандартів аудиту.

В Товариства з обмеженою відповідальністю «Вікторія» є внутрішній нагляд в вигляді постійної інвентаризаційної комісії (Додаток додається), тому аудитор підприємства не проводить повторного аналізу. Щодо структури внутрішнього нагляду підприємства, який значно економить час проведення аудиту.

При завершенні аудитор виконує та перевіряє чи належним чином відображена вся суть фінансового звіту. Перевіряє чи всі фінансові операції було включено до звіту. При перевірці обліку ПММ доцільно було б перевірити договір матеріально-відповідальними особами про повну мат. відповідальність. В досліджуємому підприємстві такі договори присутні та повністю оформлені (додаток).

При перевірці аудитора фактичної наявності паливно-мастильних матеріалів, якщо така потреба виникає в ході перевірки. То тут може бути або повна перевірка матеріально відповідальної особи або ж вибірково фактична, що не дає достовірної інформації.

Кожного першого числа місяця на складах паливно-мастильних матеріалів та в баках проводиться інвентаризація відповідно до облікової політики. Зазвичай повну інвентаризацію товариства з обмеженою відповідальністю «Вікторія» Сумського району, Сумської області проводить планово за графіком станом на 01.12. Іноді буває позапланова інвентаризація, але це буває досить рідко, їх проводять якщо було виявлено факт крадіжки або нестачі. Або ж при повній передачі від одного комірника паливно-мастильних матеріалів до іншого. Рівень в резервуарах вимірюють метроциркулем і переводять показники за допомогою таблиця.

При оформленні інвентаризаційного опису вказують МВО (матеріально

відповідальна особа), наказ згідно якого проводилася інвентаризація, комісію, обов'язково з головою рев. комісії, фактична кількість палива в літрах.

За результатами перевірки і виявленню нестач чи лишків повинен бути складений акт, який повинні підписати всі члени комісії і затвердити його повинен директор підприємства.

При перевірці баку транспортного засобу перевірку проводять шляхом дозаправки баку до повного.

Якщо було встановлено чи виявлено нестачі або надлишки під час інвентаризації на підприємстві, в такому випадку голова інвентаризаційної комісії має відразу повідомляти керівника чи директора про даний факт, а директор вже зобов'язаний реагувати на даний аспект в виробництві. Такі випадки тягнуть за собою службове розслідування, за висновками якого, встановлюється за чиєю виною виникли нестачі або лишки палива. Для цього керівник підписує наказ по підприємству про проведення розслідування, згідно якого створення комісія по розслідуванню, вона повинна з'ясовувати всі обставини, при яких з'явилися лишки або нестача, то ті особи в цьому винні та запропонувати способи розв'язання обставин в, що фактично склалася та винести дієві пропозиції на розсуд керівництву підприємства, а вже керівництво цхвалює остаточний вердикт.

По факту закінчення інвентаризаційної перевірки аудитор зобов'язується контролювати якість та правильність оформлення описів та відомості про фактичну наявність матеріалів на складах. При виявленні будь якого виду пересортиці повинно бути написано пояснення відповідальної особи.

В ході перевірки виявили нестачі. То вони повинні бути віднесеними до меж норм природного убитку на відповіді статтю в обліку. Пряма задача аудитора виявити чи правильно було прийнято управлінське рішення в складеній ситуації, та зробити вірні записи в аудиторському звіті.

3.2 Документальне оформлення контролю паливно-мастильних матеріалів.

Всі аудиторські перевірки на підприємстві повинні бути правильно документально оформлені, згідно чинного законодавства в Україні «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та Міжнародних стандартів аудиту. Зокрема, стандарт 230 «Аудиторська документація», та згідно МСА 230 до аудиторської документації.

Згідно аудиторським документам їх документація поділяється на робочу та підсумкову. Робочу документацію аудитор веде в ході перевірки та за її результатами робить узагальнення. Всі дані робочих документів встановляють всю основу для подальшого складання узагальнюючого звіту з висновками та пропозиціями.

Робоча документація- це ті записи, які аудитор фіксує при прямій перевірці.

В робочій документації реєструються всі операції при проведенні аудиторської перевірки:

- Розробка плану –строки перевірки в роботі;
- Підтвердження строку та плану перевірки;
- Інформаційна систематизація, що відображається в прямому процесі ходу перевірки;
- Створення основи ефективності виконаної роботи.
- Після проведення перевірки, всі їх записи та робочі документи залишаються а аудитора.

Прикладом робочих документів в перевірці ПММ в аудиторській компанії являються акти звірки, звірка по залишках запасів палива, Цей документ чітко відображає всю інформацію про залишки ПММ на конкретне число. Всі ці залишки порівнюються з оборотно сальдовою відомістю.

Підсумок про перевірку складається в аудиторському висновку про достовірність звітності, та повної додаткової інформації до неї.

Висновок аудитора являється офіційним документом, який встановленому порядку про результати перевірки містить об'єктивну оцінку стосовно бухгалтерського обліку та фінансової звітності на підприємстві. Висновок аудитора є вже завершальним етапом в проведенні перевірки аудитора.

Висновки аудитори складаються з таких розділів:

- «Загаловок» в ньому вказують, що перевірка проводилася аудитором. Вказується назва фірми, вказується назва об'єкта який перевіряється. В нашому випадку це підприємство ТОВ «Вікторія»
- Адресат за замовленням якого проводиться перевірка – це директор ТОВ «Вікторія» Швачич В.І,
- Вступній частині звіту повинно міститися дані перевірки, на яку дату проводить фактично перевірка.
- Чітко прописати свої масштаби аудиторської перевірки, та визначити і прописати об'єми робіт.
- Результати фінансової діяльності та її висновки, де чітко повинні вказати свою думку про ведення фіктивного обліку та звітності.
- Підпис аудиторського висновку, аудитор який проводив перевірку повинен затвердити висновок своїм підписом та печаткою.

Аудиторські висновки за своєю суттю поділяються на три види:

1. Позитивний висновок – такий висновок надається в разі всієї інформації і пояснення необхідних цілей для аудитора. Вся звітність є достовірною та складеною на основі бухгалтерських документів.
2. Негативний висновок надається в випадку не наданої всієї необхідної документації для перевірки, або коли фінансова звітність не відповідає дійсності і складена не правильно.
3. Модефікований висновок – це додаткові пояснення в висновку аудитора, в якому можуть бути розкриті проблеми невизначеності в правильності роботи підприємства, тут можуть бути присутні деталі опису роботи обліку в господарстві, або претензій в виробничому процесі.

Вся аудиторська перевірка повинна нести конфіденційний характер, всі

висновки та пропозиції аудитора повинні передаватися або головному бухгалтеру підприємства або ж безпосередньо директору. Другий екземпляр висновку завжди залишається в аудитора.

Терміни зберігання таких документів визначаються потребами самих аудиторів та їх замовників.

3.3 Напрямки вдосконалення контролю паливно-мастильних матеріалів

Окремою групою запасів є паливно-мастильні матеріали. В бухгалтерському обліку рух ПММ ведеться на рахунку 20.3 «Паливо». Нафтопродукти є одними з затратних матеріальних цінностей, тому облік та контроль (аудит) за ними має особливе значення.

Головною метою роботи аудиту є контроль за придбанням та використанням ПММ. Кожне підприємство для зменшення собівартості продукції, яку воно виробляє шукає шляхи зменшення витрат. А так як значний відсоток в структурі витрат займають паливно-мастильні матеріали, і до того ж ціна їх росте з кожним днем, необхідно здійснювати належний контроль за даним видом запасів. Починаючи з закупівельної первісної вартості на придбання ПММ та списання у виробництво згідно затверджених норм.

В основному всі підприємства які використовували в своїй діяльності транспорт спиралися на норми витрат палива затверджені наказом №43, він мав назву «Норми витрат пального і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті», але діяв цей наказ до 02.11.23 року. До цього часу нові норми не розроблені і не затверджені. ТОВ «Вікторія» самі розробили допустимі норми витрат палива виходячи з двигунів якими обладнана техніка, моделі та технологічних операцій, шляхом проведення хронометражу. Дані норми затверджені наказом по підприємству та слугують посібником при списанні.

Додаток Н

Основними документами для проведення перевірок, контролю та нагляду

є первинні документи. На підставі яких ПММ надходить на підприємство та списується у виробництво. Як відомо з раніше поданого матеріалу облік паливно-мастильних матеріалів унормовується НП (С) БО 9 «Запаси», витрати регулюються НП (С) БО 16 «Витрати».

Своєчасно, достовірно оформлені первинні документи служать достовірному бухгалтерському обліку руху палива. Важливу роль на формування собівартості продукції також відіграє оцінка при списанні паливно-мастильних матеріалів у виробництво. ТОВ «Вікторія» в обліку запасів використовує метод оцінки ФІФО згідно якого першими вибувають ті, за першими надійшли. Даний метод зазначений в наказі підприємства про облікову політику.

Так як досліджуване підприємство є сільськогосподарським то ним в своїй діяльності експлуатується чималий парк вантажних та легкових автомобілів, тракторів, комбайнів та іншої сільськогосподарської техніки.

Для забезпечення виробничого процесу застосовується велика кількість паливно-мастильних матеріалів. Дані запаси використовується протягом одного виробничого циклу і їх вартість повністю переноситься на вироблену продукцію. Тому запаси палива постійно поновлюються, купуються нові, на складах обов'язково мають бути на залишках необхідна кількість. Через це для повсякденної роботи підприємства здійснюється безперервний оборот запасів.

Паливно-мастильні матеріали є частиною оборотних активів, їх вартість постійно збільшується, тому на підприємстві має бути доскональний облік який забезпечить управління процесом придбання і використання палива. Крім цього має бути якісний детальний аналітичний облік, який залежить від кількості та різноманітності запасів. Це дасть змогу побудувати систему контролю та своєчасність у прийнятті управлінських рішень та формуванні внутрішньогосподарських аналізів та звітності.

Основними первинними документами, які ТОВ «Вікторія» використовує при списанні паливно-мастильних матеріалів є:

- Лімітно-забірна картка на отримання ПММ

- Дорожній лист трактора
- Подорожній лист вантажного автомобіля
- Подорожній лист службового легкового автомобіля
- Бухгалтерська довідка

Облік паливно-мастильних матеріалів ведеться в розрізі номенклатурної назви запасу відповідно видаткових накладних на надходження (дизпаливо, бензин А-95, бензин А-95 (талони), масло гідравлічне YUKOIL-2710, Масло моторне AKCELA UNITEK 10W40(API CJ-4), мастило пластичне Mobil Lux EP 0,18K і т.д.) та відповідно місць зберігання (МВО, бак техніки).

Первинні документи згідно яких обліковується кількість пального, що надійшла є видаткова накладна, товарно-транспортна накладна та лімітно-забірна картка. А документом, що підтверджує використання є дорожній лист трактора, подорожній лист вантажного автомобіля, подорожній лист службового легкового автомобіля. Інформація яка є в даних документах дає змогу розрахувати витрати пального. Хоча даний документ втратив чинність наше підприємство використовує їх в своїй роботі. Кожного дня на кожную одиницю техніки виписуються дані документи. Подорожній лист службового легкового автомобіля виписується раз на місяць з Додатком до подорожнього листа в якому за кожен день виводиться залишок в баку на початок та кінець кожного дня, заправка, пробіг та використання пального за нормою та по факту в розрізі кожного дня. В документах по вантажному транспорту та сільськогосподарській техніці також на кожен день виводиться залишок пального на початок та кінець дня, заправка, об'єм виконаних робіт та витрата пального згідно затверджених норм та фактично. Кількість використаного палива контролюється кожного дня. На початку робочого дня головний інженер надає письмове розпорядження завідуючим складами паливно-мастильних матеріалів, де на кожную одиницю техніки доведений ліміт на заправку з урахування залишку на початок дня та об'ємом заданих робіт. Кожного ранку при здачі шляхових та дорожніх листів водієм чи механізатором обліковець аналізує кількість використаного палива по факту відповідно нормі. Якщо

виникла перевитрата береться усне пояснення від МВО (водія чи тракториста). По результатах якого відбувається реагування керівництва, якщо це несправність техніки, то в найкоротші строки відбувається усунення причини. А якщо це погодні фактори чи інше, то головним інженером пишеться службова записка на керівника про прохання проведення хронометражу. Згідно даних зафіксованих при перевірці затверджується нова норма на відповідну техніку та технологічну операцію.

Списання палива в виробництво за місяць по кожній одиниці техніки проводиться в обліку на підставі бухгалтерської довідки. Даний документ розроблений самостійно. Згідно даних з шляхових та дорожніх листів виводиться залишок пального в баку техніки на перше та останнє число місяця з урахуванням заправленого та використаного за місяць в кінцевому підсумку. Підписують довідку МВО, обліковець та бухгалтер відповідальний за ділянку обліку ПММ.

Завідуючі складами паливно-мастильних матеріалів ведуть книги складського обліку в яких фіксують кожну операцію по надходженню та видачі палива в розрізі назв. Кожного останнього дня місяця їх здають в бухгалтерію на перевірку разом з матеріальним звітом про рух пального та лімітно-забірними картками. Бухгалтер обробляє первинні документи, після фіксування операцій по надходженню та списанню звіряє дані матеріального звіту, книги складського обліку та оборотно-сальдовою відомістю з бухгалтерської програми. Залишки мають бути однакові.

Для контролю залишків на складах та в баках наказом керівника створена постійно діюча інвентаризаційна комісія, яка відповідно до умов облікової політики кожного першого числа місяця проводить інвентаризацію залишків фактичних на складах та в баках і звіряє їх з обліковими. Крім цього приймання палива на склади підприємства відбувається за наступною процедурою: від постачальника палива приїздить бензовоз з супровідними документами як видаткова накладна, товарно-транспортна накладна, сертифікат відповідності. В ТТН є дані про кількість палива в кілограмах, тому за участю члена ревізійної

комісії проводиться зважування повної маси (брутто) бензовоза і лише потім відбувається злив в цистерни, по закінченню якого бензовоз тарується. Підприємством при укладанні договору умовно допускається розбіжність в вазі ± 20 кг. В решті випадків в разі більшої похибки складається акт розбіжності за участі водія, члена ревізійної комісії і бухгалтера. На підставі цього акту постачальник змінює кількість поставленого палива (додаток С).

В ТОВ «Вікторія» ведеться достатній контроль, що дозволяє аналізувати норми палива. По закінченню робіт згідно технологічних процесів проводиться аналіз фактично використаного палива в розрізі техніки на 1 га та при збиранні на 1 тону в порівнянні трьох років. Даний аналіз дає суб'єктивно підійти до затверджених норм і це дає змогу зменшити затрати на вироблену продукцію, що приведе до зниження її собівартості.

Також на підприємстві згідно законодавства та крім того також на розсуд керівництва проводиться перевірка зовнішнім аудитом. Дану перевірку проводить аудиторська фірма «ЗЕВС». Вона здійснює нагляд за ефективним використанням матеріальних цінностей в тому числі паливно-мастильних матеріалів. Контроль виключає як документальну перевірку первинних документів їх достовірний облік відповідно реєстрів та фінансової звітності, а до того ж і фактичний контроль залишків. Приклад розглянемо в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 - Форма відхилень в аудиторській перевірці в ТОВ «Вікторія».

Номенклатура	За даними обліку	За даними перевірки	Одиниця виміру
Бензин	10 300	10 300	л
Дизпаливо	35 000	35 000	л
Мастила	20 000	20 000	л

Джерело: розроблено автором за даними аналізу.

Проводиться вибірковий аналіз шляхом тестування. На підставі цих даних аудитор формує висновок та рекомендації що подаються до керівництва підприємства.

Зовнішній аудит забезпечує прозорість обліку на підприємстві, що

викликає довіру у партнерів по бізнесу, а також законність операцій. При проведенні аудиторської перевірки було розроблено форма фідхилень в обліку і в аудиторській перевірці.

Керівництво та бухгалтерія підприємства приділяє значну увагу обліку паливно-мастильних матеріалів щоб оптимально без податкових ризиків організувати його ведення. Тому звіт аудиторської перевірки був повністю позитивним.

Таким чином, нами розглянуто організацію контролю паливно-мастильних матеріалів в товаристві з обмеженою відповідальністю «Вікторія» Сумського району, Сумської області.

ВИСНОВКИ

Підприємство кожного року використовує досить великі об'єми нафтопродуктів для власних цілей, загальна кількість використаних нафтопродуктів в сумарному за рік може складати до мільйон тонн. На підприємстві відбувається регулярне та раціональне постачання паливо-мастильних матеріалів на склади. Для своєї роботи сільськогосподарське товариство «Вікторія» Сумського району Сумської області використовує землі, які були розпайованими та зданими в оренду на підприємство, за щорічну орендну плату.

Робоча сила підприємства використовує досить ефективно, один робітник може обслуговувати не один вид техніки за потрубою. В період не сезонних робіт займаються ремонтом техніки та її обслуговуванням. Велика кількість адміністративного персоналу виконує роботу за сумісництвом.

В результаті проведених досліджень нами було запропоновано наступні висновки:

1. Досліджено теоретичні та методичні аспекти функціонування обліку та контролю паливно-мастильних матеріалів. Нами досліджено економічну сутність обґрунтування категорії паливно-мастильних матеріалів. Організація бухгалтерського обліку цих розрахунків, значно впливає на трудову дисципліну: правильне ведення обліку мотивує працівників до виконання завдань, сприяє пошуку резервів підвищення ефективності діяльності.

2. Нами встановлено, що чинниками, які впливають на формування і розвиток підприємства є: природно-кліматичні умови, рівень спеціалізації й концентрації, забезпеченість матеріально-технічними і трудовими ресурсами, матеріальний та соціальний інтереси, кон'юнктурність продукції, науково-технічне і інформаційне забезпечення, організаційні та техніко-технологічні новації, розвиток ринкової інфраструктури, лідерство на зовнішньому ринку та його географія, інвестиційний клімат, економічна освіченість підприємців і

культура виробництва, що характеризується діючим нормативно-законодавчим регулюванням обліку та аудиту;

3. В результаті узагальнення існуючих теоретичних та методичних основ в обліку та аудиті паливно-мастильних матеріалів на регіональному рівні було запропоновано концептуальні підходи до формування системи управління інвестиційними процесами. За результатами дослідження економічних та екологічних умов визначено найбільш позитивні особливості діяльності. Серед них виділено: різні природно-кліматичні умови за зонами і регіонами, що зумовлюють розвиток багатьох галузей аграрного виробництва, та дає можливість вибору напрямів і території реалізації інтересів різних категорій інвесторів; наявність людських ресурсів; інфраструктурне забезпечення; фіскальну та регуляторну привабливість;

4. За результатами аналізу організаційно-економічної характеристики підприємства встановлено, що підприємство знаходиться на загальній системі оподаткування. Товариство з обмеженою відповідальністю «Вікторія» розташоване в с. Великий Бобрик Сумського району Сумської області. Підприємство знаходиться в приватній власності, зареєстроване в Сумському районній державній адміністрації. Воно займається виробничою діяльністю в галузях рослинництва та тваринництва. Володіє великими площами сільськогосподарських угідь, а саме, 2720 га. Дане підприємство є багатогалузевим підприємством з чіткою вираженою тенденцією виробництва зернових культур. Головною метою являється підвищення врожайності сільськогосподарських культур для виробництва впроваджуються нові сорти зернових культур, застосовуються нові технології вирощування та збирання сільськогосподарських культур в статуті підприємства. Підприємство діє на основі статуту.

Переглянувши розрахункову частину дипломної роботи, яку було представлено в другому розділі, можна робити висновки, що ТОВ «Вікторія» Сумського району, Сумської облвсті досить велику увагу приділяє розвитку в господарстві рослинництву, а саме зерновим та зернобобовим культурам,

соняшнику та кукурудзі. В виробництві тваринництва найбільшу питому вагу має свинарство. Якщо брати до уваги структуру земельних угідь то можна наглядно побачити той факт, що основну частину займає рілля. ТОВ «Вікторія» має тенденцію до покращення основних економічних показників в діяльності, що фактично свідчить про розвиток с-г підприємства та впровадження в процеси новітніх технологій.

Вивчивши аспекти роботи сільськогосподарського підприємства, можна зробити висновок, що для якісної та своєчасної польової роботи потрібно мати велику технічну забезпеченість в техніці для збирання та обробітку ґрунту, доглядом за посівним матеріалом. В ТОВ «Вікторія» в наявності на обліку є достатня кількість необхідної техніки та с-г машин для пришвидчення вищевказаних сільких робіт. Більша частини техніки в господарстві використовується більше 5 років, а деяка навіть і більше 10 років, тому не є закономірним явище частих ремонтів с/г техніки на підприємстві.

Проблем з постачанням ПММ в ТОВ «Вікторія» виявлено не було. Цей плюс можна віднести до плюсів при збиранні врожаю. Організація поставок ПММ на підприємство є на високому рівні, поставки здійснюються транспортом постачальника, що є прописаною умовою в договорі. В основу стратегічних цілей діяльності ТОВ «Вікторія» положено наступні критерії: конкретність; актуальність та досяжність. Стратегічною метою є ринкова стійкість та досягнення максимального прибутку.

5. Облік паливно-мастильних матеріалів на підприємстві ведеться згідно чинного законодавства, та з відповідністю до чинних норм стандартів про бух облік. Підприємство використовує новітні технології в обліку, що є позитивним аспектом в обліковому процесі. Автоматизована форма обліку дає змогу оперативно отримувати всю інформацію про надходження та використання всіх паливних ресурсів для подальшої роботи в виробництві. Впровадження новітніх технологій в автоматизації первинного бухгалтерського обліку буде полегшувати роботу бухгалтерії, але сама автоматизація даної ланки ніколи не буде повністю вдосконаленою, оскільки саме програмне

забезпечення не враховує саму специфіку виробництва паливо мастильних матеріалів. На підприємстві бухгалтерський облік веде бухгалтерська служба на чолі з головним бухгалтером. На бухгалтерію також покладено робота економічного відділу, так як економіста на підприємстві не має. Бухгалтерія повністю та самостійно складає договори, складає баланс та інші документи, веде податковий облік, розрахунки з постачальниками, тощо.

У діяльності бухгалтер керується НП(С)БО, Методичними матеріалами по заповненню форм фінансової звітності, Інструкціями стосовно застосування плану рахунків. Контроль проводить керівник, бухгалтер, агроном, інженер, МВО. Перевіряють в основному звітні відомості книги складського обліку, виплати паливо мастильних матеріалів, вчасність посіву, витрати насіння та добрива.

6. За вищенаведеними характеристиками аналітичного та синтетичного обліку можна впевнено констатувати, що підприємство використовує всі наявні ресурси для її подальшого розвитку, в обліковому процесі, це наявно покується великою кількістю наявних звітів в програмі. Хоча саме програмне не є розвиненою версією бухгалтерського обліку, було б більш доцільно і раціонально запровадити на підприємстві новітнє програмне забезпечення для обліку паливо-мастильних матеріалів в даній програмі більш розширений інтерфейс налаштувань звітів та одним з найбільших плюсів являється внесення в базу шляхового листа, який в подальшому береться для списання палива з техніки і ці всі процеси відбуваються автоматично. Також доцільно було б розглянути можливість введеення програми BAS.

7. Нами проведено аналіз методики проведення контролю паливно-мастильних матеріалів. При проведенні аудиту та інвентаризації ПММ в ТОВ «Вікторія» керуються положеннями про Закон України «Положення про аудиторську діяльність». Дотримуються Міжнародних стандартів аудиту та інших законодавчих та нормативних актів та інструкції в вибраній галузі діяльності.

8. При аудиті надходження, збереження та використання палива

доцільно було б звернути увагу на документальне оформлення контролю паливно-мастильних матеріалів, а також, що даний облік ведеться в кількісному та вартісному вираженню, всі запаси палива завжди пов'язані з грошовими коштами та її процесовим оборотом. Кожна одинична вартість паливно-мастильних матеріалів має свою ціну придбання, тому одним із завдань аудитора є перевірити відповідність ціни на закупівельні товари, та зробити висновки про доцільність встановлених та внесених цін. Правильність визначення ціни також перевіряється аудитором.

9. Вивчивши всі наведені пункти вижче, ми можемо зробити висновки, що мета аудиторської перевірки паливо мастильних матеріалів є доцільних та правдивих доказів про повноту відображення інформації про ПММ на вказаному підприємстві. Аудит палива дозволяє мінімізувати ризик промахів в бухгалтерському обліку та звітності.

Покращити внутрішній аудит в ТОВ «Вікторія» можна такими шляхами:

- Створити наказ про внутрішній контрольний аудит і впровадити його роботу підприємства;
- Прописати та встановити правила внутрішнього аудиту ;
- Проводити систематичну діагностику роботи на підприємстві.

Отже ми робимо висновки, що аудит є невід'ємною частиною і складовою економічної діяльності на підприємстві, саме він переконує власника в тому, що господарство успішно функціонує і буде працювати в подальшому та буде прибутковим.

Таким чином, введення у практичну роботу запропонованих нами пропозицій сприятиме подальшому поліпшенню обліку паливо-мастильних матеріалів, а також благотно вплине загалом на стан Товариства з обмеженою відповідальністю « Вікторія» Сумського району Сумської області.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімова О. В., Гаврилюк Л. О. Проблеми бухгалтерського обліку в умовах модернізації. *Науковий вісник ДГМА*. № 2. 2021. С. 127-132.
2. Бойчук А.А., Лисяк М.С. Сучасні форми бухгалтерського комп'ютерного обліку та їх розвиток в Україні. *Наука й економіка*. 2021. №1 (21). С. 65-67.
3. Гнатюк А. Оцінка біологічних активів. *Матеріали Міжнародного Форуму молодих вчених*. URL:http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ecan/2022_3/pdf/gnatyuk.pdf (дата звернення: 15.06.2025).
4. Дієсперова І.В. Економічний розвиток підприємств: сутність та планування. *Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів* (III Міжнародна науково-практична конференція). м.Берегове.15.06.2022. С. 429-431.
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 (зі змінами і доповненнями). URL : <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/InstrukciyaKPlanuSchetov.aspx>. (Дата звернення 30.04.2025)
6. Животок Е. Б. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення. монографія. Київ. 2022.139с.
7. Кирильєва Л. О. Організаційні аспекти обліку фінансового стану підприємства та шляхи покращення результатів діяльності. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2022. Вип. 2. С. 21-31.
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» від 02.11.1999 р. № за N 751/4044 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text> (дата звернення: 09.10.2025)
9. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. №254к/96-ВР/ Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96->

вр(дата звернення: 24.10.2025)

10.Манжус Л. М., Полятикіна Л.І. Інформаційне забезпечення документального оформлення операцій аграрного підприємства. *Технології XXI сторіччя*. зб. тез 29 міжнарод.науково-практичної конференції. Суми. 2023. 22 листопада 2023р.с.5-7.

11.Маренич Т.Г. Сутність бухгалтерського обліку як системи економічного регулювання. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2021.- №2. С. 21-25.

12.Міжнародні стандарти фінансової звітності URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/view/mizhnarodnistandarty-finansovoi-zvitnosti--perekladukrainskoiumovoiurik?category=dohidnapolitika&subcategory=buhgalterski-j-oblik>. (Дата звернення 30.04.2025)

13.Наказ міністерства фінансів України «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування»: URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=08Z8O4F2F5>(дата звернення 29.09.2025)

14.Ночовна Ю.О. Особливості розкриття інформації про фінансові результати у фінансовій звітності за національними та міжнародними стандартами.*Ефективна економіка*. 2022 р.: URL:<http://10,32702/2307-2105-2018.11.15> (дата звернення: 05.05.2025).

15.Облік фінансового результату діяльності підприємства та шляхи її вдосконалення. *Науковий вісник Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету*: веб-сайт. URL: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/187.pdf>(дата звернення: 20.07.2025).

16.Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010р. №2755-VI/ Верховна рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 25.07.2025)

17. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року №996-XIV URL:<http://zakon1.rada.gov.ua>(дата звернення: 01.05.2025).

18. Чайка Т.Ю., Лошакова С.Є., Водоріз Я.С. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності за балансом, урахування фінансових і виробничих особливостей

підприємства під час здійснення коефіцієнтного аналізу ліквідності. Київ. 2018.908с.

19. Ткаченко О.С. Організація контролю наявності та руху запасів сільськогосподарських підприємств. Збірник тез за матеріалами 30-ї міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційні технології в індустрії 5.0» Суми 2024. 21-23 жовтня 2024 року. С. 27-28

20. Ткаченко О.С. Організація обліку паливно-мастильних матеріалів на підприємстві. матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації». м. Суми 19 листопада 2024 року. С.366-367.

21. Loughran M., FinancialAccountingForDummies:веб-сайт. URL: <https://litportal.ru/avtory/maire-loughran/kniga-financial-accounting-for-dummies-788262.html> (дата звернення 27.09.2025)

22. Singh S.N. BusinessInefficienciesandYouthUnemploymentinEthiopia: A CaseStudyofMettuTown. Business Ethic sand Leadership.2021. P.93–106. URL: [http://doi.org/10.21272/bel.3\(2\).93-106.2019](http://doi.org/10.21272/bel.3(2).93-106.2019) (дата звернення 09.09.2025).

23. M. Real Options Approach To Evaluating Agricultural Investments Under Uncertainty: When To Get In And Out Of Sugarcane Production 2021.234с.2 URL: [10.21272/sec.2\(1\).21-34.2021](http://doi.org/10.21272/sec.2(1).21-34.2021) (дата звернення: 28.09.2025).

24. Singh S.N. Impactof Value Added Taxon Business Enterprises: A Case of Mettu Town. 2021. 173с. URL: [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(4\).62-73.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(4).62-73.2019). (датазвернення: 17.09.2025)

25. Singh S.N. Impactof Value Added Taxon Business Enterprises: A Case of Mettu Tow. 173с. URL: [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(4\).62-73.2021](http://doi.org/10.21272/fmir.3(4).62-73.2021). (датазвернення: 17.09.2025).

ДОДАТКИ